

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Ko nam kujejo nov davčni zakon

Omiljenja davkov ne bo — Klerikalci molče na trezne ugovore Kmetsko-demokratske koalicije, ki bije trd boj za znižanje previsokih davkov

Davčni odbor, ki obravnava načrt novega davčnega zakona, je imel zadnje dni zelo burne seje, ker je opozicija, na čelu ji Kmetsko-demokratska koalicija, z vso odločnostjo nastopala za znižanje nekaterih davkov, zlasti zemljiškega in hišnega davka. Ta dva davka bi bila namreč po novem zakonu tako povišana, da bi pomenila pravcato katastrofo za zemljiške in hišne posestnike. Samostojnodemokratski poslanec Demetrovič je dokazal, da bi po vladnem načrtu pomenil novi zemljiški davek skoro stoddstotno povišanje sedanjega zemljiškega davka. Kmetsko-demokratska koalicija je z odločnim nastopom dosegla vsaj to, da se bo o vprašanju višine zemljiškega davka znova razpravljalo.

Tudi ostali davki so po vladnem načrtu večinoma previsoki in ne odgovarjajo gospodarskim in socialnim razmeram v naši državi. Opozicija je z odločnim nastopom na podlagi stvarnih ugotovitev tu in tam sicer dosegla malo izboljšanje vladnega načrta, v glavnem pa je ostala neuslišana.

Žalostno, nadvse žalostno ulogo igrajo klerikalci, ki kot vladni možje molčijo na vse trezne ugovore Kmetsko-demokratske koalicije. Klerikalci bi morali kot zastopniki prečanske pokrajine, ki jo davki najhujše tlačijo, baš sedaj v trenutku, ko se pripravlja nov davčni zakon, storiti svojo dolžnost in zahtevati to, kar so svoječasi v opoziciji neprestano poudarjali. Nov

davčni zakon, ki naj izenači vse davke v državi, bo veljal dolga leta in zato bi bilo treba v teh usodnih trenutkih delati drugače kakor delajo klerikalci. Vsi vemo, da so klerikalci včasih hudo grmeli proti neenakostim in krivicam v državi ter zahtevali ne samo izenačenje, nego tudi omiljenje davkov. Danes, ko sede v vladi, so pozabili na vse, pozabili so menda tudi na to, da zastopajo v Narodni skupščini Slovenijo.

Kljub temu, da novi davčni zakon ne bo prinesel omiljenja, je želeli, da bi se uveljavil takoj, ko bo izglasovan v Narodni skupščini, ker bi pomenil vsaj prilično izenačenje davkov po vsej državi. Klerikalsko-radikalni režim pa hoče ta zakon uveljaviti šele s prihodnjim letom.

Kedaj bo davčni zakon sprejet, se še ne da reči. Na seji davčnega odbora v torek je opozicija morala nastopiti zlasti odločno, ker je vladna večina zahtevala, naj se vsi dotedaj nerešeni členi davčnega zakona sprejmejo kar brez obravnave. Opozicija je odločno protestirala proti temu postopanju, ki pomeni kršenje poslovnika. Ko je vladna večina ta predlog sprejela, je opozicija v znak protesta zapustila sejo.

Če bi klerikalci stali v skupni fronti za pravično porazdelitev davkov, bi bilo upati, da bi se davčno vprašanje uredilo tako kakor zahteva zdrava človeška pamet. Tako pa se bomo še nadalje utapljali v davčni preobremenjenosti.

pisju, ima veliko zasluženje prav «Domovina», ki nam pove vsak teden toliko lepega, poučnega, pa tudi žalostnega iz vsakdanjega življenja, brez sovraštva do nasprotnikov. Zato pa svetujem: Kdor še ni naročnik na «Domovino», naj brez odlašanja stopi v krog «Domovinarjev». To bo vsakomur le v prid!

Gibanje SDS v mariborski oblasti

Povsod pozdravljajo ustanovitev Kmetsko-demokratske koalicije

Tekom zadnjih dni se je po mariborski oblasti vršila cela vrsta sestankov, odnosno občnih zborov SDS, ki so ponovno pokazali, kako se je stranka ukoreninila zlasti tudi med našim kmet-skim ljudstvom. Na vseh teh sestankih se je sodušno pozdravila ustanovitev Kmetsko-demokratske koalicije, ki je zabeležila doslej že lepe uspehe. Poudarila se je potreba, da Kmetsko-demokratska koalicija vztraja v borbi za končno izvojevanje enakosti.

Kmečko ljudstvo je izrekalo povsod željo, da se odpravi kolkovina za navadna šolska naznanila, ker je protiusstavna in zelo ovira stik šole z domom ter kvarno vpliva na vzgojo. Finančni uspeh kolkovine je itak neznaten, ker večina staršev ne kupuje kolkov, tako da ostaja brez vsakih poročil o napredovanju dece. Ljudstvo odločno protestira proti uvedbi novega šolskega davka po 10 Din od otroka, kar bi zopet hudo omajalo državno misel ter dalo raznim elementom nove agitacijske snovi. Končno zahteva ljudstvo z vso odločnostjo, naj se pri sestavi novih občin na podlagi novega občinskega zakona vpoštevajo želje prizadetih občin.

Resolucije v teh in mnogih drugih zadevah so se izročile našim gg. narodnim poslancem.

V tem zmislu so bili izvršeni sestanki naših organizacij: v soboto 7. t. m. v Šmarju pri Jelšah, v Pobrežju pri Mariboru; v nedeljo 8. t. m. v Prvencih in v Sv. Marku pri Ptujju, v Zibiki, Pristavi in v Svetem Petru na Medvedjem selu; v četrtek 12. t. m. v Ljutomeru; v petek 13. t. m. v Stari Novi vasi na Murskem polju in v Gornji Radgoni; v soboto 14. t. m. v Stojncih pri Ptujju, v Radencih ter Zbigovcih pri Gornji Radgoni; v nedeljo 15. t. m. v Sv. Juriju v Ščavnici, Mali Nedelji in na Bregu pri Ptujju. Organizacije v Pobrežju ter v ptujjskem okraju je obiskal narodni poslanec g. dr. Pivko, organizacije v Ljutomer-skem in šmarskem srezu pa oblastni tajnik SDS. Vse že obstoječe organizacije so se obnovile z izvolitvijo novih odborov. V Pobrežju pri Mariboru je prevzel predsedstvo organizacije posestnik g. Josip Šorgo, v Prvencih pri Ptujju kmet g. Ivan Mikša, v Sv. Marku pri Ptujju kmet g. Pavel Pivko, v Zibiki mladi kmet g. Josip Gobec, v Pristavi kmet g. Alojz Pavlič, v Svetem Petru na Medvedjem selu kmet g. Franc Strašek, v Ljutomeru g. dr. Marko Stainko, v Gornji Radgoni g. dr. Lenart Boecio, v Stojncih pri Ptujju kmet in župan g. Alojz Vajda, v Radencih ravnatelj g. Karel Janžek, v Zbigovcih

Zastrupljanje naroda

Pismo naprednega kmeta

Gospod urednik, po dolgem času Vam zopet pošiljam nekaj vrstic za «Domovino». Koncem starega leta in v začetku novega je bilo po mnogih farnih cerkvah na deželi snubljenje za klerikalne liste najsvetejša in najpotrebnejša stvar za ta in oni svet. Cerkev pa po mojem mišljenju nikakor ni primeren prostor za nabiranje naročnikov in za napadanje nasprotnih listov, zlasti «Domovine».

Naše ljube «Domovine» se gospodje boje kakor hudič križa. Ne vem, zakaj. Jaz in vsak, ki jo bere, ne najde v njej ničesar pregrešnega, ničesar protiverskega. Če pa «Domovina» graja to, kar je res graje vredno, je čisto prav.

Mnogo ljudi, tudi takih, ki niso pristaši naše stranke, a so pametnejši, to obsojajo in trdijo, da se prav s takim početjem v cerkvi veri in cerkvi največ škoduje. To je strup, ki zastruplja naše ljudi. Dosti je takih, ki pravijo: «Kaj bom hodil poslušat, ko ne čujem drugega kakor politiko in časopisje!» Ne «Domovina», temveč vi sami zastrupljate preproste nepoučene ljudi!

«Domovina» pravi, naj beremo tudi klerikalne časopise, da bomo spoznali pravo resnico. Tako govoré in pišejo le oni, ki imajo čisto vest. Tega se jaz tudi držim. Berem poleg «Domovine» tudi «Domoljuba». Prvi «Domoljub» letošnjega leta je pisal na prvi strani, kjer snubi nove naročnike,

med drugim tudi to, da se brezverski časopisi in nenravne knjige kakor grda ogabna kača plazijo po Sloveniji, sikajo in pihajo ter spuščajo svoj strup v družine in duše.

No, toliko strupa pa ni razširil zlahka kak drug časopis med naše ljudi kakor prav «Domoljub». Po «Domoljubu» so se navzeli njegovi bralci sovraštva do vseh onih, ki imajo njim nasprotujoče politično prepričanje. Nasprotniku privoščiijo, če ga je zadela nesreča, v družinah razdirajo družinski mir, ko hujskajo ženo proti možu, če je ta drugačnega političnega mišljenja kakor župnik ali kaplan. Hujskajo soseda proti sosedu, če ta ne priznava vsega tega, kar je bilo v «Domoljubu» napisano za čisti evangelij.

Ta strup je toliko bolj ogaben in nevaren, ker prihaja od onih, ki bi morali učiti baš nasprotno, poravnnavati prepire in krepiti prijateljstvo med sosedji, četudi ima eden ali drugi druge misli v politiki.

«Domovina» vedno poudarja, naj živimo v prijateljstvu med seboj, tudi s političnimi nasprotniki. Ne odvrta nas od nobene verske in cerkvene dolžnosti. Če pa ni vse tako, kakor bi Vi radi, iščite vzroka in napak sami pri sebi.

Pri tem, da je danes tudi med nami, kmeti, že mnogo bolje, da je manj sovraštva ter da se ljudje več toliko ne ravnaajo po klerikalnem časo-

kmet g. Ignac Jurkovič, na Bregu pri Ptuj u kmet g. Ignac Vindiš, v Šmarju pri Jelšah g. dr. Šandor Hrašovec.

Novi organizaciji sta bili ustanovljeni v Stari Novi vasi na Murskem polju pod predsedstvom kmečkega sina g. Franca Senčarja in v Mali Nedelji pri Ljutomeru pod vodstvom uglednega

kmeta g. Antona Božiča iz Radislavcev.

Tako se razvija organizacija SDS vedno krepkeje in se bodo vršili tekom prihodnjih dni novi sestanki in občni zbori, ker se vodstvo stranke dobro zaveda, da bo Kmetsko-demokratska koalicija tem večja sila, čim bolj bo trdna organizacija vsake izmed koaliranih strank.

Zborovanje naprednih Ljubljancev

Poročili narodnega poslanca dr. Kramerja in oblastnega poslanca dr. Puca — Soglasno odobravanje dela Kmetsko-demokratske koalicije

V družbi Kmetsko-demokratske koalicije vrše boj za enakost, pravico in poštenost v državi tudi naši slovenski samostojno-demokratski poslanci gg. dr. Žerjav, dr. Kramer, dr. Pivko in Urek. Ni lahko delo koalicije, saj ima v boju za pravice prečanstva proti sebi tudi prečansko SLS, ki mora v tesni zvezi z radikali plesati po radikalskih pesmih, ki se pač vse glase lepo le za Srbijo, kjer imajo radikali glavno množico svojih volilcev.

V soboto so se v prav lepem številu odzvali ljubljanski volilci vabilu SDS, naj pridejo poslušati poročilo narodnega poslanca dr. Kramerja o svojem dosedanjem delu v Narodni skupščini ter poročilo dr. Puca o delu v oblastni skupščini.

Poslanec dr. Kramer, burno pozdravljen od zborovalcev, je obsežno poročal o delu za ujediničenje demokracije, ki naj bi prišla čim prej na vladno krmilo. Izkazalo se je, da čas za združenje Davidovičevih in samostojnih demokratov ni bil primeren, ker bi s tem SDS prišla v vladu in bi morala opustiti svojo borbo za enakopravnost prečanstva in Srbije.

V tem boju za ujediničenje demokracije sta se Radić in Pribečević pokazala kot resnično velika politika, ki sta izbrisala preteklost in omogočila, da je prišlo do koalicije med radičevci in samostojnimi demokrati. Kmetsko-demokratska koalicija si je postavila trdno osnovo za svoj boj, ki je tem bolj utemeljen, ker zahteva le izvedbo osnovnih misli naše državne eksistence, gospodarsko enakopravnost, demokratično vladavino, depolitizacijo in reorganizacijo državnega upravnega aparata in onemogočenje korupcije.

Govornik je poudarjal, da je Kmetsko-demokratska koalicija čvrsta in iskrena, ter je obžaloval, da so se dobili uskoki iz naših krajev — klerikalci, ki podpirajo one, kateri hočejo navladu in ne poznajo enakopravnosti.

Pod kleroradikalnim režimom gospodarstvo v vsej državi propada in se slabo gospodari z državnim denarjem.

Dr. Kramer je podal tudi podrobno sliko o borbi koalicije za izenačenje davkov. Le pod našim pritiskom se je morala vlada odločiti, da predloži zakon o neposrednih davkih. Kleroradikali so strmoglavili našo zahtevo po takojšnji odpravi dohodnine in izvojevali žalostno zmago nad prečanskimi kraji, ki bodo morali ta najhujši davek plačevati še eno leto. Zato pa se nam je posrečilo, izločiti dohodarino iz novega zakona in pri vsem priznanju, da je dohodarina teoretično pravičen davek, smatramo, da smo s tem odvrnili od naših krajev novo neenakost. Pri nesposobnem davčnem aparatu v enem delu države, kjer tudi kulturne prilike niso dozorele za tako davščino, bi bila dohodarina ostala v glavnem vendarle prečanski davek. Sedaj vodimo borbo za pravično stopnjevanje ostalih neposrednih davkov in smo odločeni v tej borbi ne popuščati, ker vemo, da gre za eksistenco našega malega človeka. Tudi tu na žalost, moramo gledati, kako nam padajo v hrbet ljudje, ki imajo iste dolžnosti kakor mi, pa se jim bolj dopade služiti režimu, nego se boriti za ljudstvo.

Vso pozornost posvečamo tudi ostalim gospodarskim vprašanjem in z zadovoljstvom smemo beležiti svoj prvi uspeh proti centralizaciji

nabav pri železnicah, kjer so prepričevalni dokazi poslanca dr. Žerjava, kakor vse kaže, uverili ministra Milosavljeviča o popolni pogrešnosti njegovega koraka. Z razveljavljenjem centralizacije nabav bo za Slovenijo preprečena škoda, ki jo mnogi računajo na več kakor 200 milijonov dinarjev. (Medklci: Živio dr. Žerjav!)

Govoru dr. Kramerja je sledilo burno odobravanje, nakar je nastopil enako navdušeno pozdravljen oblastni poslanec in ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, ki je v obsežnem poročilu razpravljaval predvsem o novih oblastnih davščinah, ki so jih uvedli klerikalci, dasi so naši davkoplačevalci že preobremenjeni z raznimi davki. Naglašal je, da SLS zlasti za Ljubljano nima srca in da je zadnji čas, da so se napredni elementi začeli združevati. Svoj govor je zaključil dr. Puc z vzklikom: »Naj živi koalicija naprednih elementov, zlasti Kmetsko-demokratska koalicija!«

Sledilo je viharo odobravanje, nakar je predsednik shoda ravnatelj g. Jug zaključil zborovanje s pozivom, da se vsi napredni elementi združimo v delu z geslom: Zvestoba za zvestobol

Politični pregled

Politične razmere se vedno bolj napenjajo in vedno jasneje se pokazuje,

da nastopa resna vladna kriza.

Davidovičevi demokrati se upirajo in zahtevajo obračun z radikali, kar se je zlasti videlo

na kongresu davidovičevcev,

kjer je prevladoval vpliv Ljube Davidoviča. Na kongresu zagovorniki sedanjega režima sploh niso prišli do besede, nego so se slišale le besede

za združeno demokracijo in zahtevo po koncentracijski vladi.

Vse sedaj pričakuje, kaj bodo napravili demokratski ministri. Ali bodo odstopili ali ne? Med Davidovičevimi demokrati jih je seveda še vedno mnogo, ki zagovarjajo današnjo vladu. Vsi znaki kažejo, da bo prevladoval v demokratskem klubu protivladni vpliv Davidoviča.

Ivan Petrovič:

Klic iz dalje

(Povest iz prejšnjih časov.)

(Dalje.)

Tudi ta tujec in Danijelov strah sta se jela dozdevati sumljiva prijateljema, ki sta bila postala nezaupljiva.

S precejšnjim trudom sta si prijatelja od grofa priborila obljubo, da ju dá drugo jutro odpraviti dalje, zato pa ta dan ni hotel nikakor iz njune družbe. To pa je bilo tisto, kar si je najbolj želel Vilibald, ki se je bal Amalije liki plah otrok. Jutro je vedro in veselo minilo, a ko so se pripravljali, da sedejo za mizo, ni bilo grofice Amalije. »Najbrže se je je spet lotil glavobol«, je nejevoljno dejal stari grof. Tedaj se odpro vrata, grofica Amalija vstopi, a prijateljema zastane sapa. Bila je preljubko oblečena v temnordeč baržun, blesteči pas je tesno objemal njeno vitko telo in enako krasen nakit je dvigal čar blestečbelega vratu, medtem ko so razkošne čipke le napol zakrivale vzkipevajoče grudi. Temni kodri so bili prepleteni z nizi biserov in z mirtami, a pahljača in rokavice so dopolnjevale prazniški okras. Blestela je v taki sijajni lepoti, da je globok molk pričal celo o presenečenju onih, ki so jo pač že večkrat videli tako okrašeno.

»Moj Bog,« poyzame stari grof, »kaj pomeni to, Amalija, saj si nališpana ko da hočeš, vesela nevesta, pred oltar.«

»Kaj mar nisem srečna nevesta?« vpraša Amalija z nedopovedljivim izrazom, poklekne

pred grofa in sklone glavo, ko da prosi njegovega blagoslova.

Ves v žaru radosti jo grof dvigne, poljubi na čelo in nato pravi: »O, Amalija, ali je mogoče? Franc — srečni Franc!« Grof Franc se je opotekaje približal. Videti je bilo, kako se v plahem dvomu boji. Amalija se je zgrozila, potem pa je mirno prepustila grofu svojo roko, ki jo je pokril z ognjevitimi poljubi.

Pri mizi je ostala tiha in resna, ne da bi se bila dosti brigala za to, kar so baš govorili. Bila je vidno raznežena in naklonjena besedam Vilibaldovim, ki je bil kakor po navadi njen sosed in ki mu je bilo, mimogrede povedano, pri srcu tako, ko da sedi na žerjavi. Grof Franc je s čudnimi pogledi ošinjal par in Vilibald se je moral bati, da Amalijino nepojmljivo početje, blazna misel okrasiti se nenadoma kot nevesta in posvečati njemu več pozornosti nego sicer, še hudo prekriža njegove življenske račune in ga prisili v nesrečen dvoboj. — Zgodilo pa se je drugače. — Po končanem obegu je prišla Vilibalda za roko in odhitela, med tem ko so se ostali še pomenkovali, tako naglo proč, da se je nenadoma znašla sama z Vilibaldom v oddaljeni sobi. — Omahnila je in se malone zgrudila, tedaj pa jo Vilibald objame in ves iz sebe, sama sladostna ljubav, vroče poljublja sprelepa ustna. Tedaj zašepeče grofica: »Pusti me, o pusti me! — Moja usoda je odločena — prišel si prepozno — O, da si prišel prej — ali zdaj — o Bog!«

Potok solza se ji je vli iz oči. In odšla je iz sobe upravl v trenutku, ko je vstopil grof Franc. Vilibald se je pripravljaj na trd

nastop, da se postavi vsaki žalitvi ljubosumnega z moškim pogumom in močjo v bran. Kako pa se je začudil, ko je stopil grof v silnem razburjenju k njemu in ga s pogledom in glasom, ki je dovolj pričal o tem, kar je razburkovalo vso njegovo dušo, vprašal: »Kakor čujem, jutri z vašim prijateljem odpotujete?« — »Vsekakor, gospod grof,« čisto mirno in tiho odvrne Vilibald. »Predolgo sva že tu in zla usoda bi naju čisto brez najine krivde lahko zapletla v marsikaj, kar se utegne izobličiti tu na gradu v veliko nesrečo.«

»Prav imate,« pravi globoko ginjen grof, »prav imate, gospod. — Ne smem vas več svariti pred čarobno Armidijino lepoto. Rinaldo se je osvobodil z moškim pogumom. Razumete me popolnoma. — Opazoval sem vas z ljubosumnim nezaupanjem. — Odvezujem vas sleherne krivde. O! Kaj bi bila krivda! — Toda tiho, nič več o tem. Toliko je gotovo, da vlada nekakšna zločesta tajna, toda umetnosti pekla bi potreboval, kdor bi jo hotel uganiti.«

Ostala družba se je zbrala, duhovnika so odpoklicali. Ko se je vrnil, je tiho govoril s starim grofom, ki je polglasno odvrnil: »Prenapeta neumnica je, kar pustimo jo!« Pozneje sta prijatelja od duhovnika izvedela, da je Amalija želela njegove tolažbe in da je sprožila celo vrsto nenavadnih dvomov o grehu in večni kazni, potem pa, ko je njeno nemirno, čisto zbegano srce potolažil, kolikor je le mogel, da je rekla, kako da se čuti zelo bolno in da hoče ves večer ostati zaprta v svoji sobi. — Prijateljema v slovo je teklo rujno vino še obilneje nego sicer, tako da so po-

Včeraj je nenadoma

podal ostavko minister za trgovino in industrijo ter zastopnik finančnega ministra dr. Spaho.

Vzrok odstopa je bil prepir med demokrati in radikali v davčnem odboru. Pravijo sicer, da bo dr. Spaho svoj odstop preklical, vendar ta hip, ko to pišemo še eni jasno, kako se bodo dogodki razvijali.

Važen je tudi včerajšnji

razgovor med Pribičevićem, Davidovićem in zemljoradnikom Joco Jovanovićem.

Pribičević bo danes odpotoval v Zagreb k Stepanu Radiću, da se bo z njim posvetoval glede ujedinjenja demokracije in ga obvestil o razgovoru z Davidovićem. Podrobnosti tega razgovora niso znane. Davidović je novinarjem izjavil, da smatra položaj za dozorel in da bo takoj začel s pogajanjmi za sestavo koncentracijske vlade.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Občni zbor Sokola, ki se je vršil zadnjo soboto v Domu, je bil razmeroma dobro obiskan. Iz poročil posameznih funkcionarjev se je dalo posneti, da je društvo tudi v minulem letu prav živahno delovalo. To velja zlasti glede prosvetnega odseka. Manj povoljna je bila telovadna statistika. Pa tudi telovadnica izkazuje v zadnjem času preokret na bolje, zlasti v moških oddelkih. Dom je skoro v celoti že dovršen. Manjkajo le še malenkosti. V par dneh prične poslovati društvena knjižnica in čitalnica. Začetkom poletja praznuje društvo petletnico obstanka in konečno otvoritev doma. Na vsemu članstvu je, da bo ta praznik na čast društvu in občini. — V nedeljo dne 22. t. m. bo priredil Sokol v svojem domu komedijo «Skozi uho šivanke». Režija je v dobrih rokah in pričakovati je obilo moralnega in gmotnega uspeha. Drugo nedeljo (29. t. m.) bo v domu ob pol 3. popoldne poučno predavanje «Kako ostanem zdrav», spremljano po krasnem šestdejskem zdravstvenem filmu. Predavatelja pošlje Državni higijski zavod v Ljubljani. Na to predavanje in

film opozarjamo že danes, ker sta nad vse zanimiva in poučna!

STARA LOKA. Na seji novoizvoljenega občinskega odbora v Stari Loki je bil za župana izvoljen vrl naprednjak posestnik g. Anton Hafner. Tako je ta velika in premožna gorenjska občina po 24 letih zopet dobila naprednega župana.

SODRAŽICA. Zadnjič je bil objavljen v nekem časopisu dopis glede požara pri g. Oberstarju v Sodražici. V tem dopisu se je delala gasilnemu društvu krivica in bi prosili dotičnega dopisnika, naj se udeleži občnega zbora našega društva dne 2. februarja. Tam naj pove, kaj mu ni prav, krivice pa naj društvu ne dela. Ako bo še prišel kedaj opazovati kak požar, naj si natakne boljša očala.

RAČNA. V nedeljo 8. t. m. je priredilo gasilno društvo igro «Županova Miska». Igro je obiskalo precej ljudi tudi od drugod. — V letu 1927. je bilo pri nas rojenih 28, umrlo pa 14 oseb. Poročilo se je 12 parov.

TALČJI VRH. Vprašanje popravljanja poti Črnomelj—Talčji vrh je vendar enkrat rešeno. Pri Sv. Sebastijanu je bila prav slaba. Nепrestano je bilo prerokanje, kdo ima pot popravljati. Tudi «Domovina» je že večkrat omenila zadevo. Stvar je uredila gradbena direkcija v Ljubljani, in sicer tako, da ima popravljati vsaka občina oni del, ki vodi po njenem ozemlju. Torej pripada nepopravljeni del pod Sv. Sebastijanom občini Loki. Pot ima biti popravljena do konca tega meseca, sicer bo vzel zadevo v roke cestni odbor v Črnomlju, ki ima dati to delo na licitacijo ter ga oddati najnižjemu ponudniku, znesek pa bo izterjal od občine. Sedaj je ugodno vreme. Pot naj se popravi, da ne bo nadaljnjih stroškov, saj je bila razsodba končnoveljavna!

DRAMLJE. Volitve so, hvala Bogu, pri kraju in novoizvoljeni občinski zastop je potrjen, čeprav se je nekdo na vse pretege hvalil, da bodo volitve izvršene. Morda bi se kaj takega prigodilo, če bi jih on vodil in če bi imel pri volitvah on odločevati, kar se pa ne bo nikdar zgodilo. Vsa njegova agitacija ni imela zaželjenega uspeha. Prav obratno! Kakor se sliši, so klerikalci zaradi njega pogoreli. Sedanji župan g. Blaž Jesenek ga je pošteno izpovedal. Da možu izid občinskih volitev ni všeč, radi verjamemo. Podžupanski stolec je pač zavzel odločen njegov nasprotnik, odličan mož, ki ga v vsakem oziru nadkriljuje.

To so bridke reči, katerih človek do smrti ne pozabi. Občinski možje se ne izbirajo po premoženju. Okoli 30 let ste že pri občini, pa še danes niste na jasnem, da ima vsak volilec pravico, biti izvoljen v občinski zastop, ali ima kaj ali pa ničesar. Ali Vam je hudo, da se ne nahaja na podžupanskem stoleu bogatin?

RIMSKE TOPLICE. V nedeljo 22. t. m. bo v prostorih gostilne Purk pri Sv. Marjeti predavanje o živinoreji. Pričetek ob osmih zjutraj. Po končanem predavanju bo občni zbor krajevne organizacije SDS Sv. Marjeta in krajevne organizacije za občino Marija Gradec. Na občnem zboru bodo funkcionarji organizacij poročali o delovanju v preteklem letu in o gospodarskem položaju občin Sv. Krištof in Marija Gradec. Za člane omenjenih krajevnih organizacij je udeležba obvezna, a vsi ostali se vljudo vabijo, da se predavanja in občnega zbora sigurno udeležijo. — Okrožno tajništvo SDS Laško.

RIMSKE TOPLICE. V zadnji «Domovini» je nekdo priobčil iz Rimskih toplic pozni na rudarske staroupokojece, naj se zglasijo vsi tisti, ki še niso dobili za novo leto podpore v centralni pisarni Društva upokojenih rudarjev v Rimskih toplicah. Žal, smo ugotovili, da v Rimskih toplicah take pisarne ni, pač pa smo zvedeli, da so to le limanice radikalov, ki bi se radi v tem lepem kraju uveljavili. Zato se zgoraj omenjeni opozarjajo, da obstoja Društvo staroupokojencev za laški srez v Rečici pri Laškem, kamor naj se tozadevno vsakdo obrne za pojasnila. — Rudarski staroupokojenec.

GRAČNICA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Če gledamo početje nekaterih naših klerikalnih delavskih voditeljev, vidimo le željo po gospodovanju. Mnogi klerikalci so pripravljeni, vsak hip denuncirati svoje politične nasprotnike, ako se jim to vidi v prilog svoje stranke. Njihovo geslo je: Lopni po svojem političnem nasprotniku! Da pa v tem oziru nimajo nikdar sreče, je kriva njihova diplomatska nezmožnost. Na ta način ne boste dolgo orali! Delavci, ali Vam ni dovolj klerikalne komande? Ali boste še nadalje tavalili v temi? Ne silimo Vas v našo organizacijo, ampak Vas samo prosimo, da odprete oči. Obrnite jim hrbet!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Na dan starega leta se je plačevala pristojbina za sedeže v naši cerkvi. Neka posestnica iz iste fare je tudi

zabili na sanjavo Amalijo in njeno bolezen, ki je izvirala, kakor je iz skušnje hotel vedeti, stari grof, zgolj iz prazne domišljije. Vse, zlasti pa Vilibald, ki se je ob misli na bližnji odhod otresel vseh skrbi in se čutil prostega in veselega ko ptič, ki ga izpustiš iz kletke, je bilo ves čas kar najbolj vesele in dobre volje. Šala se je celo stopnjevala skoro do razposajenosti. Ranocelnik se ni nehal oproščevati zaradi svojega smeha in je hotel venomer vpraševati vmes, da-li je res bila milostna grofica danes poročena. Duhovnik mu je tedaj brž prestregel besedo in bilo je prav zabavno gledati, kako je z odprtimi usti začuden obsedel in nikakor ni mogel razumeti, zakaj ne sme nič vedeti o svatbi, ki se po njegovih mislih obhaja, dasi natihoma, brez neveste. — Le grof Franc je bil videti vedno nemiren in v mukah zlih slutenj. Zdaj je odšel iz vrtno dvorane, kjer je bila družba zbrana, zdaj se je zopet vrnil, pogledal skozi okno, stopil pred vrata in podobno. Ločili so se pozno v noč.

Drugo jutro sta začula prijatelja nenavadno beganje sem in tja po gradu, vsevprek glasove, ropot orožja itd. Prijatelja sta stopila k oknu in videla, kako je grof Franc, oborožen, baš urno odjezdil na čelu lovcev. Sluge, ki jima je vsako jutro prinašal zajtrk, ni bilo. V slutnji opasnega dogodka sta prijatelja šla doli. Srečavala sta same blede, zbegane obraze. Nihče ni hotel nič povedati.

Naposled opazita duhovnika, ki je bil prišel iz soban starega grofa. Od njega sta izvedela vse. — Grofica Amalija je bila izginila brez sledu! — Ko zjutraj ni pozvonila soba-

rici, kakor je to sicer bila njena navada, je odšla ta v njeno sobo. Vrata je našla zaklenjena. Ker na vse trkanje in klicanje ni bilo nobenega odgovora, se je je polotil silen strah in skrb. Stekla je doli, glasno klicala, da je grofica Amalija mrtva ali vsaj onesveščena, in kmalu je bil ves grad zbran pred grofičino sobo. Udrli so vrata: Amalija je bila pobegnila, pobegnila v isti prekrasni obleki, ki jo je nosila prejšnji dan. Ni se bila dala sleči in se tudi sama ni, ker bi bili morali oblačilo najti v sobi. — Na mramornati mizi pred zrcalom je ležal listič, ki so bile z Amalijino roko napisane na njem besede: «Nevesta gre v ženinov objem.»

Popolnoma nepojmljivo se je vsem zdelo, kako je mogla Amalija tako neopaženo pobegniti. Čez dan je bilo popolnoma nemogoče, ker se je v gradu in zunaj gradu kretalo mnogo ljudi, ki bi bili gotovo zapazili grofico, zlasti še v njenem nenavadnem, bogatem oblačilu. Ako je bežala grofica ponoči, spet ni bilo mogoče pojasniti, kako je mogla iz gradu, ko so bila grajska vrata zjutraj trdno zaklenjena. Na beg skozi okno z ozirom na znatno višino nadstropja, ki se je v njem nahajala grofičina soba, ni bilo misliti. Očividno je moral kdo v gradu pomagati grofici pri begu.

Hartman je zdajci povedal, kako sta minulo jutro naletela v parku Danijela v živahnem razgovoru z nekim tujcem, ki je potem hitro oddirjal v gozd.

Duhovnik je postal zelo pozoren. Dal si je kar najbolj natanko opisati tujčev stas, njegovo hojo in sploh njega vsega, pa se je

zaglobil v razmišljanje. «Črna», je dejal nato polglasno, «črna slutnja hoče vzkaliti v meni. Ali je morda stari sluga — vzor poštenja — ali je morda oni zavrženec sam? — Ne, ni mogoče! — In vendar — opis tujca — razgovor z Danijelom v času, ko je lahko upal, da je čisto neopažen — no, kmalu bo vse pojasnjeno. Ako bo grof Franc tako srečen, da najde grofico in jo privede nazaj —»

«To,» vzklikne živahno Vilibald, «to pa sam Bog varuj! Grof Franc naj smatra grofico za mrtvo, za izgubljeno. Najjedkejšo tugo olajša čas. Celo smrt, ki konča nepremagljive boli, je dobrota zanj, čigar dušo z brezimno muko trga nesrečna pot skoz življenje. Naj bi nikdar več strahotno razmerje, boj med najstrastnejšo ljubeznijo in najglobljim studom, kar oboje izvira iz istega nečistega ognja surove poltenosti, naj bi ta strašni boj, ki v njem najboljše propada, nikdar več ne begal te hiše!»

«Ah,» je dejal duhovnik in povzdignil oči proti nebu, «res je tako in ne morem vam ugovarjati.»

Prijatelja sta zdaj vztrajala pri tem, da takoj in brez odloga odpotujeta. Duhovnik je obljubil, da preskrbi konje, ker je bilo vse narobe in navzkriž, in je bil tudi mož beseda. Čez pol ure je stal voz, opremljen za odhod, pred vrati.

Stari grof je dal po duhovniku voščiti prijateljem iskren srečen pot, ker se ni čutil zmožnega, da bi bil sam govoril z njima.

Ko pa sta hotela medtem stopiti prijatelja v voz, je stopil stari grof pred vrata. Ponos-

prišla, da jo plača za svojega moža, ki je bil iste-ga dne nekoliko bolan. Obenem je žena lepo pro-sila g. župnika, naj ji dovoli, da sme tudi ona kot starejša, od vsakdanjega napornega dela izmu-čena žena sedeti na plačanem sedežu svojega moža, in to le ob jutranjih urah pri sv. maši, ka-dar bi bil njen mož odsoten. G. župnik njeni prošnji ni ugodil; rekel ji je, da to ne gre, da bi ženske sedeže na moških sedežih. Vprašamo gosp. župnika, zakaj dovoli gg. Brezniku in Košarju, da sedita na sredi cele gručice žensk na ženskih sede-žih? Ali za ta dva gospoda ni iste pravice kakor za vsakega drugega občana?

ŠMIKLAJZ PRI SLOVENJGRADCU. Živimo dokaj mirno in tiho življenje, brez hrupa in po-litičnega boja. Napredni duh se širi tudi pri nas, čeprav smo mirni. Vsem napredno mislečim kli-čemo: Vzpodbujajte občane, da bo v čim večjem številu prihajala «Domovina» v našo faro. Pri-stopajte pa tudi prav pridno k «Vodnikovim družbi»; zglasite se pri poverjeniku, da Vas vpiše za člane le koristne družbe, da bodo tudi Vod-nikove knjige priromale v vsako hišo. Le po-gumno in neustrašno!

ŠMARJE PRI JELŠAH. (Smrtna kosa.) V sredo 11. t. m. je tukaj umrl v 56. letu starosti trgovec in hišni posestnik g. Juro Cerovšek, ugleden mož. Blag mu spomin, preostalim naše so-žalje!

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. V nedeljo 22. t. m. bo pri Planinški občni zbor tukajšnje krajevne organizacije SDS takoj po maši. Naprednjaki, pri-deite v obilnem številu!

ZIBIKA. V nedeljo 8. t. m. se je vršil sijajno obiskani članski sestanek tukajšnje krajevne orga-nizacije SDS. Predsedoval in vodil je zborovanje nanovo izvoljeni predsednik g. Gobec, ki je v svojem lepem uvodnem govoru poudarjal, da ga iskreno veseli, da se je že vendar začela tudi pri nas razvijati in širiti napredna ideja. Nato je dobil besedo oblastni tajnik g. Spindler, ki je v poldrugo-urnem govoru pojasnil delovanje naših poslancev, politični položaj, pomen krajevnih organizacij in drugo. Okrožni tajnik g. Malgaj je govoril o veli-kem pomenu širjenja naših naprednih časopisov, osebno «Domovine», o pomenu članstva krajevnih organizacij in o drugih zadevah. K besedi so se oglašili še razni domačini in razvila se je prav odkritosrčna debata. Končno se je sklenilo, do-biti za 5. februarja predavatelja, ki bi predaval

o hmeljarstvu, na kar že danes vabimo vse tiste, ki so se začeli s hmeljem ukvarjati. Sprejel se je soglasno predlog, da se vršijo vsaj sedaj v zim-skem času članski sestanki redno vsak mesec. Za predpust bo prireditev s petjem in godbo. Le tako naprej! Pristopili so zopet novi člani in so se prijavili novi naročniki na «Domovino».

SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH. Lep kraj je to, šamo hudo oddaljen od prometa. Če bi bile boljše ceste, bi se naš kraj zelo povzdignil. Na prvi pogled napravi sicer prav žalosten in mrtev utis, vendar pa je pri nas včasih prav živahno. Ljudje so mi pravili, da je v zadnjem času nastala tu okoli silna revolucija. Po tukajš-njih občinah vladajo še mnogi starokopitneži, pri-staši SLS, ki sta jim čast in slava prva, gospo-darstvo in napredek pa zadnja skrb. Kakor dru-god so se tudi tu po nekaterih občinah vršile občinske volitve. Bilo je dela in skrbi za SLS, ker se je bilo bati, da bi prišel v občinske od-bore sem in tja kak trezno misleči obrtnik, mali posestnik ali pa celo viničar, ki se briga za na-predno gospodarstvo in zboljšanje cest. Zato se je pa hitro našel pogumen mladenič, prežet vse-skozi z idejami SLS, najposobnejši soborec na-šega zlatega poslanca Žebota, vzel popotno pa-lico in še druge potrebne reči ter se podal na pot, od občine do občine. Res, težko so ga že premnogi čakali v nadi, da prinaša brzojavne vesti o znižanju davkov in druge dobrote. Pa glej šmenta, mož ni o vsem tem vedel ničesar, temveč je samo pravil, da zna sestavljati kan-didatne liste za SLS in da bo on to storil celo zastoj. Postavil bo 2 ali 3, da bosta sigurni zmaga in slava. Pa so ga nekateri postrani gle-dali in mu dejali, da so sami tudi toliko pametni, da si bodo že sami postavili kandidatne liste. Najbolje bi bilo, če bi si izposloval ta mladenič obrtni list ali kako drugo dovoljenje od SLS; morda bi postal celo uradnik za sestavljanje teh list in bi neprenehoma sestavljal liste SLS, poleti in po-zimi, že za par let naprej po vseh Slovenskih goricah in še dalje. V domači občini je bil ta možak čisto siguren, da bo deležen županskega stolčka, vsaj na enem oglu pod firmo tajnika, pa tudi županske časti bi se ne branil. Žal, mu je vse izpodletelo. Volitve so pokazale precej dru-gačne rezultate. Debele krokodilove solze so tek-le. Žalostna usoda! Može od fare so rekli: «Mi znamo sami gospodariti!» Lansko leto se je

govorilo o novi okrajni cesti, pa so dejali mogoč-niki od SLS: «Ne, sedaj še ne! To bi škodovalo naši stranki, če bi se kraj povzdignil in dobil ka-kega obrtnika...» Pravijo, da imajo g. zlati po-slanec najraje, če ostane kraj bolj oddaljen od prometa, ker bi se kroglice sicer po novi cesti skotalile v kako drugo skrinjico in ker bi morda marsikdo izpregledal. No, počasi bo že šlo; sedaj se brigajo ti naši gospodje za stare ceste, ki so pa res v dobrem stanju, kadar leži sneg na njih. Dobro bi bilo, če bi pametne reči, ki jih stuhtajo po krčmah, kdaj v kakih večjih bukvah na svetlo dali.

NOVA CERKEV - PODLEHNIK. V novoletni številki «Slovenskega Gospodarja» se naši kleri-kalei huđujejo nad nami, češ, da nas ljudstvo ne mara ter da se mora občina Nova cerkev iztrgati iz demokratičnih rok. Morda želite, da bi se to storilo nasilno, ker imate klerikalnoradikalški režim. Pregovor pravi, da naglica ni dobra. Ne mislite si, da smo demokrati strahopetci in da bomo lovili drobtine, ki bodo morda padale z Vaše bogato obložene mize. Vprašate nas v svo-jem dopisu, ali še sedaj lovimo slepe miši. Počasi, počasi! Ne mislite si, da nam boste Vi oči vezali, da bi mi kot netopirji skakali okoli klerikalnih brihtnih glav. Vam ne zamerimo nič, saj pozna-mo Vašo bolešno častihlepnost. Torej, Bog Vas živi, pa le še dajte nas v «Slovenskega Gospo-darja», saj listnica uredništva prav iste številke kliče dopisnikom, naj le še naprej udrihajo po svojih nasprotnikih in prinašajo dopise, ki se tičejo že minulih občinskih volitev.

TROTKOVA. V «Domovini» št. 52 smo se oglašili iz našega kraja, kar je vse tukajšnje čita-telje in čitateljice «Domovine» močno razveselilo. Ni pa razveselilo g. župnika od Sv. Benedikta, ki je na novega leta dan pridigoval proti naprednim časopisom, posebno proti «Domovini». Kaj pa je zakrivila «Domovina»? Vprašamo Vas, g. župnik, ali spada pridiga o časopisju v cerkev? Mislimo, da ne. Proč s politiko iz cerkve! Mi bomo čitali «Domovino» dalje, ker tudi v Trotkovi gre glas, da «Domovina» je za nas!

SV. OŽBALT OB DRAVI. Ubog popotnik sem. Poromam včasih po lepi naši očetnjavi. Romajoč sem zašel v lepo Dravsko dolino pod okrilje pa-trona sv. Ožbalt in se hudo začudil. Pet korakov od cerkve je zid, katerega se drži mežnarja. Med zidom in cerkvijo pa je lesen plot. Vprašam

no dvignjena je bila njegova glava, bolj žlahtne so se zdele poteze njegovega obraza in bolj odločen njegov korak. Premagal je bil nenadno bol. Zdaj pa je gorje lahko samo na novo okrepilo njegovega junaškega duha z novo močjo.

Prisrčno je objel prijatelja in dejal nato z dostojanstveno resnostjo vase zaklenjenega moža: «Vajin prihod je bil zadnji svetel žarek v mojem življenju. Amalijin beg prvi udar neurja, ki se zdaj spušča nad mojo hišo in jo bo uničilo. Na starost, ko je ugasnil ogenj fantazije, veljajo slutnje več nego v mladosti. Hvala vama za jasna trenutja, ki mi jih je nudil vajin sveži, življenjapolni duh. Molita, da Gospod kmalu dovrši, kar je sklenil z menoj.»

Hitro si je grof otrl solzo iz oči, ko se je poslovil od prijateljev, a tudi ta dva sta za-puščala grad v globokem ginjenju.

Sredi bližnjega gozda sta naletela na sku-pino grofovih lovcev, ki so nesli grofa Franca v grad na nosilnici, spleteni iz vejevja. Strel, ki je bil čisto nenadoma počil iz gostega grmovja, ga je zadel v prsi. Bil je videti breznažno izgubljen. — «O proč, le proč s tega pozorišča gorja!»

Tako sta vzkliknila prijatelja — in jadrno je šlo dalje.

(Dalje prihodnjič.)

Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti ter za Narodno galerijo v Ljubljani!

Nikolaj Gogolj - posl. G. Strniša:

Božična noč

(Dalje.)

Kovač je ostal s svojimi vrečami zunaj. Zazdelo se mu je, da čuje med krdelom deklac glas in nežni smeh Oksane. Vse žile so v njem vztrepetale, vreče vrže na tla tako, da Djak na dnu vreče zastoka radi sunka, a sta-rešina glasno zavzdihne. Kovač se pridruži skupini fantov z malo vrečico na rami in za-sleduje z njimi deklacijo gručo, v kateri se mu je zdelo, da je začul glas Oksane.

«Da, ona bo. Kakor kraljica stoji tam in kako sijejo njene črne oči. Neki fant ji nekaj šepeta, izvestno kaj zabavnega, saj ona se smeje. Pa, saj se ona vedno smeje.»

Nehote, ne da bi se zavedel, se pririne skozi skupino in že stoji poleg nje.

«O, Vakula, ti si tu», pravi lepota v sme-lu, ki ga je spravljal skoro ob razum. «No, ali si mnogo nabral? He, kako majhno vrečo. In caričini čevlji, ali so že notri? Če jih pri-neseš, postaneva mož in žena.»

Zasmejala se je in zbežala za tovarišicami. Kovač je obstal kakor pričaran.

«Ne morem dalje, moči mi manjka...» krikuje. «O, moj Bog, zakaj je tako vražje lepa? Njen pogled, nje govorica, vse plamti, vse me razkraja... Ne, ne morem se prisiliti. Zadnji čas je, da stvar končam, naj se duša pogubi! Utopim se in moje ime naj bo po-zabljen!»

Zdaj gre pogumno dalje, doide Oksanino skupino in reče dekletu s krepkim glasom:

«Zdravstvuj, Oksana! Izberi si poljubno ženina in imej za norca, kogar hočeš, mene ne vidiš na tem svetu nikdar več.»

Lepotica se je začudila, hotela nekaj od-vrtniti, toda kovač je zamahnil z roko in od-hitel.

«Kam, Vakula?» so kričali fantje za njim.

«Zdravstvujte, bratje,» jim je kričnil ko-vač, «če je božja volja, se snidemo na onem svetu, na tem se ne vidimo več! Zdravstvujte in ohranite me v dobrem spominu! Recite očetu Kondratu, naj bere črno mašo za mojo grešno dušo. Grešen človek, upam, da nisem zastoj poslikal sveče čudodelnika in Matere božje. Vse, kar je v moji omari, naj bo cer-kvena last. Zdravstvujte!»

Po teh besedah oddirja z vrečico na rami.

«Ta si bo še kaj naredil», reko fantje.

«Izgubljena duša», zamrmra brumna stara mamka.

Ko je Vakula pretekel več cest, je obstal, da bi se oddahnil. «Kam vendar letim», je pomislil. «Kakor da bi bilo že vse izgubljeno. Poskusimo še zadnje sredstvo: Pojdem k trebušastemu zaporeškemu kozaku Pacuku. Vse vrage pozna in stori kar hoče. Tja grem, moja duša je že itak zapadla satanu.»

Tu hudič, ki je bil do sedaj čisto miren, samega veselja poskoči. Toda kovač, ki se je z vrečo nekam zataknil in je mislil, da je to vzrok, udari s svojo mogočno pestjo po vreči, jo krepko pritiska na ramo in ubere pot proti debelemu Pacuku. Ta je bil res nekaj za-poroški kozak, ne vé se pa, ali so ga odtoč poglani ali je sam pobegnil. Že dolgih deset,

prvega človeka, čemu služi ta plot. «Eh, saj veste, nevoščljivost ga je postavila,» je menil domačin. Za teh par pediti pa tak plot! Pridem na pokopališče. V četverokotu stoje mlade smreke. Aha, to bo menda plot! Toda, moj Bog, kako pa to? Sredi pokopališča stoji križ, podprt z dvema drogoma. Prav je povedal vaščan: «Plot pri cerkvi je postavila nevoščljivost, križ pa podpira malomarnost!» Ali ne bi bilo bolj pametno, da namesto plota pri cerkvi postavijo nov križ? Zakaj se ne popravi ograja pokopališča, da se poleti ne bodo krave pasle po njem, kakor se je to že dogajalo?

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Pred kratkim se je ustanovil odbor za postavitve spomenika padlim vojakom. Načeljuje mu rojak g. Drago Kocmut, uradnik Mestne hranilnice mariborske. Takoj ob ustanovitvi so se pojavili pomisleki pri nekaterih župljanih, češ, da bi bilo pametnejše, če bi se sezidal Dom ubogih, kjer bi imel vstop vsak ubožec jurijeviske župnije. Tam se potem lahko vzida plošča z imeni padlih vojakov. Podpora bi se tudi lahko dobila s strani oblastne skupščine. Vsak župljan bi rad pomagal s prispevki, kolikor bi mogel, in tako bi imel Sv. Jurij prvi po vojni v Prlekiji Dom ubogih. S pogumom naprej in šlo bo!

SV. BARBARA V HALOZAH. V tukajšnji občini so se vršile volitve župana in je bil za župana ponovno izvoljen že večletni prejšnji župan g. Anton Stumberger, ki je delaven, neustrašen in splošno priljubljen mož.

SV. TROJICA V HALOZAH. Dragi bralci «Domovine», ne bodite užaljeni, da Vas motimo z dopisom. Smo daleč proč od sveta ter je dobro, če širša javnost izve kaj o naših razmerah. Godi se nam ne baš preslabo. Tarejo nas le težave, katere povzroča naš g. župni upravitelj, ki nas vsako nedeljo kaj lepo pohvali. Posebno mu je na srečo deputacija, ki je hodila v lanskem letu na knezoškofjski ordinarijat pritoževati se proti g. upravitelju. Preveč skrbi si dela s politiko, občinskimi volitvami in občinskimi zastopi. Prepogostokrat se zaletava v deputacijo ter pravi, naj bi dotičniki raje darovali v dobrodelne namene, kar so potrošili v Mariboru. Rekel je tudi, da se jim lahko zgodi, da si ne bodo imeli za kaj kruha kupiti. G. upravitelj, dovolite, da Vam odgovorimo: Nobenega člana deputacije ne vidimo beračiti po fari, a Vaši ljudje pridno z vrečami na

lrbtih pobirajo bero po hišah. Končajte enkrat s političnimi pridigami, sicer bo potrebna še ena deputacija. V cerkev politika ne spada!

LOPERČICE PRI ORMOŽU. (Smrt na kosa.) V naši vasi je po dolgi bolezni umrl najstarejši mož Lovro Aleksič v 82. letu. Bil je to krepka korenina, eden najtrdnjših kamenarjev v humskih kamenolomih. Pokojnik je rad pel pesem «Mi vsi smo kamenari, veseli, mladi, stari; čim bolj se pik vrti, tem bolj se nam godi». N. v m. p.

LOPERČICE PRI ORMOŽU. Poročil se je tu kmetovalec g. Ivan Juršič z gđ. Ivanko Puklavčovo, kmečko hčerko iz Frankovcev. Bog daj mlademu paru obilo sreče!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KAKO JE ODBIRATI JAJCA ZA VALENJE.

Pri naši kurjereji bi lahko že več dosegli, ako bi redili za plemo le skrbno odbrane kokoši, ki se odlikujejo s svojo nesnostjo, in ako bi odbirali tudi najboljše peteline od takih jajčaric. Toda pri nas se vsega tega premalo zavedamo in zato ne pridemo z našo rejo nikamor naprej. Dobra nesnost je lastnost, ki se prenaša od staršev na zarod in ki se da s skrbnim odbiranjem plemenskih živali še stopnjevati.

Zato je važno, da pregledujemo nesnost svojih kokoši in da odbiramo za valenje le jajca najboljših jajčaric. To odbiranje moramo od leta do leta dosledno izvajati. Le tako pridemo tudi pri nas do lepših uspehov pri reji.

V drugi vrsti je pa važno, da skrbimo tudi za dobre peteline. Petelin mora biti tudi dobrega pokolenja in če le mogoče iz tujega gnezda, da ne pride z domačimi kokošmi do krvnega sorodstva. Petelin bi moral biti same prvovrstne živali in bi moral nanje obračati ravno tako vso pozornost kakor pri drugih plemenskih živalih. Pri nas pa redimo za peteline večkrat živali, ki ne ustrezajo ne po svoji vnanosti, še manj pa po svojih lastnostih. Samo, da je petelin, pa smo zadovoljni. Na ta način spiti podiramo, ker smo z eno ali drugo jajčarico dobrega dosegli.

Vplivati pa je na izboljšanje nesnosti seveda tudi z dobro rejo in dobrim oskrbovanjem. Dobra

kokoš bi morala znesti v drugem letu starosti vsaj 120 jajc, v tretjem pa 180. V tej starosti se najbolj vidi, kake vrednosti je kokoš za nesenje. Zaradi tega naj se pa tudi jajca za valenje jemljejo le od kokoši, ki so v tej starosti in seveda iz gnezda najboljših jajčaric. Da so jajca zanesljivo oplojena, mora biti petelin že tri tedne prej med kokoši, od katerih vzamemo jajca za valenje. Važno je dalje, da so jajca sveža in največ 14 dni stara. Od drugod naročena jajca so manj zanesljiva, deloma zaradi starosti svoje, ki nam ni točno znana, deloma zaradi neugodnosti prevažanja, zlasti na večjo daljavo. Od drugod dobljena jajca morajo vsaj en dan mirno ležati, preden jih podložimo kokli. Pri odbiranju jajc je slednjič tudi to važno, da so pravilne oblike in čiste in gladke lupine. Če nabiramo jajca od domačih kokoši, je važno, da jih ta čas parkrat obrnemo, da se rumenjak ne pobesi vsled mirnega ležanja.

PRIPRAVA SEMENA ZA POMLADNO SETEV.

Za pomladno setev moramo že sedaj vse potrebno pripraviti. Semena, ki jih imamo doma, je skrbno očistiti in odbrati. Za seme je jemati najboljše blago. Domača semena, kakor n. pr. oves, je z vejanjem odbrati, da dobimo najtežje blago. Druga žitna semena je očistiti in odbrati s pomočjo čistilnika in sortirnih strojev, da dobimo najboljše zrnje. Po semenu se močno ravna uspehi, in sicer od vsega početka naprej. Lepo seme daje močnejše rastline, ki se vse laže upirajo neugodnim vplivom vremena, in daje tudi bogatejše pridelke. Krepka rast v prvi mladosti je glavni temelj za vso poznejšo rast in plodovitost. Skrbno je odbrati tudi vsa druga domača semena, kakor seme krompirja, turščice, fižola itd.

Semena, ki jih nimamo doma, moramo pravočasno priskrbeti in ne čakati do zadnjega. Naročati jih moramo že sedaj in iz zanesljivih rok. Taka semena so predvsem razna deteljna in travna semena, resno seme itd. Najbolje storimo, da naročujemo taka semena skupno poim svojih kmetijskih podružnic.

Pri deteljnih semenih je važno, da so predelane v drugega plevela prosta in dobro kaljiva, pri travnih semenih pa, da so tudi pristna, ker se pri takih semenih lahko slepari. Deteljno seme mora biti zajamčeno čisto in dobro, polnega zrnja

da, morda petnajst let je živel v Dikanki. Spočetka je žil, kakor pravi Zaporozec, dotaknil se ni nobenega dela, spal tri četrtine dneva, jedel za šest koscev in izpraznil na dušek skoro cel akov, kar vse je imelo v njem dovolj prostora, kajti Pacuk je bil, četudi majhne rasti, toliko obilnejši na širokost. Poleg tega je nosil široke hlače na meh, da so bile noge, če je še tako prestopal, popolnoma nevidne in bi si človek mislil, da šeta po cesti brenta žganja.

Morda so ga baš zato imenovali trebušnika. Minulo je komaj par dni, kar se je naselil v vasi, pa je že vsak vedel, da je čarovnik. Če je kdo zbolel, so takoj poslali po Pacuka in temu je bilo treba šepniti samo par besed, pa je bolezen zginila, kot bi jo odpihnil. Če se je prigodilo, da je požrl prepožrešen plemič ribjo koščico, ga je Pacuk znal tako umetno udariti v tilnik, da je kost takoj našla zgrešeno pot, ne da bi se pri tem kaj pokvarilo dotičnikovo grlo. Zadnji čas ga ni bilo skoro nič na spregled. Morda je bila vzrok lenoba, mogoče tudi to, ker se je stlačil vsako leto težje skozi vrata. Kmetje so torej, če so ga potrebovali, prihajali sami k njemu.

Kovač je z nekim stidom odprl vrata in videl Pacuka po turško sedečega na tleh poleg čebriče, na kateri je stala skleda s cmoki. Ta skleda se je nahajala kakor namenoma v višini njegovih ust. Ne da bi genil s prstom, se je včasih samo sklonil in posrebal močnico, loveč cmoke z zobmi.

«Ne,» si misli Vakula, «ta je res še bolj len ko Čub, ki vsaj z žlico je, medtem ko Pacuk niti ne zgane z roko.»

Pacuk je bil tako zaposlen s svojimi cmoki, da je vse kazalo, da ni niti zapazil kovačevega prihoda, ki se je že na pragu globoko poklonil.

«Prihajam k tvoji naklonjenosti, Pacuk,» pravi Vakula in se znova prikloni.

Debeli Pacuk dvigne nekoliko glavo in je cmoke dalje.

«Ti si, kot pravijo — ne rečem zato, da bi te žalil, si pravi opogumljajoči se kovač. «Ti si iz rodu hudičeve družine.»

Vakula se sam prestraši, ko izusli te besede, kajti misli si, da se je izrazil preveč svobodno, nekoliko bi moral ublažiti sirove izraze. Misli si, da mu bo vrgel Pacuk čeber s skledo vred v glavo, zato se je nagnil na stran in dvignil roke, da bi mu vroča polivka s cmoki ne obrizgnila obraza. Toda Pacuk se je samo ozrl kvišku in srebal dalje. Opo-gumljeni kovač je sklenil nadaljevati.

«Prihajam k tebi, Pacuk, Bog ti daj obilo vsega dobrega v proporcijah. (Kovač je znal tu in tam uplesti moderni izraz, te spretnosti se je privadil za časa svojega bivanja v Pul-tavi, ko je slikal stotniku steno.) Meni greš-niku ni preostajalo drugega kot zateči se k tebi, nihče drug na svetu mi ne pomaga, samo Pacuk. No, Pacuk, krikne kovač,» ko vidi, da ga ta molče opazuje, «kaj mi je storiti?» «Če trebaš vraga, pojdi k vragu,» pravi Pacuk, ne da bi dvignil oči in je dalje.

«Zato sem vendar prišel k tebi,» pravi kovač priklonivši se. «Mislim, da razen tebe ne pozna nihče poti k njemu.»

Pacuk ne reče ničesar, prebavlja joč zad-nje cmoke.

«Stori mi uslugo, dobri mož, in ne odbij moje prošnje,» sili vanj kovač. «Slanino, klobase, ajdovo moko, tudi platno, kašo ali kar sploh hočeš in kar potrebuješ vse ti dam, kot je navada med poštenimi ljudmi. Z ničemer ne štedim, pokaži mi samo pot do njega.»

«Ni treba daleč hoditi, če je vrag že na lrbtu,» pravi hladnokrvno Pacuk. ne da bi se premaknil.

Vakula ga zre presenečen, kot bi imel razlago teh besed zapisano na čelu. «Kaj praviš,» je vpraševal ves njegov obraz, in polodprta usta so bila pripravljena požreti kakor cmok prvo besedo. Toda Pacuk je molčal. Zdaj opazi Vakula, da je čebriček s cmoki zginil, namesto tega sta se prikazali na tleh dve leseni torilci, v enem so bili sirovi štruklji, v drugem kisla smetana. Nehote so se osredotočile njegove misli in oči na tej jedi. «Poglejmo,» si reče, «kako bo Pacuk jedel varenike. Gotovo se ne bo hotel pripogniti, da bi jih srebal k sebi kot cmoke, kar tudi ni mogoče, varenik mora pač pomočiti v smetano.»

Kovač ni niti dokončal svojega opazovanja, ko je Pacuk, kot bi hotel nanj odgovoriti, odprl usta, nato pogledal varenike in razkrečil še bolj usta. Ta hip cmokne varenik iz skled v smetano, se obrne, skoči kvišku in mu prileti naravnost v usta. Pacuk pojé, spet odpre usta in ravno tako prileti drugi cmok. Ves njegov trud je bila samo prebava in gol-tanje.

«O, o, kakšno čudo,» si misli kovač, odpre zaradi začudenja sam usta in opazi takoj, da je skočil varenik k njemu in mu že zamazal s

in sveže barve. Porjavelo seme kaže, da je staro in slabo kaljivo. Po sejnih ni dobro kupovati taka semena, če jih dobro ne poznamo in ne razločujemo, ker se rado ponuja tudi slabo seme, ki ima dosti opremka in drugega plevela vines. Zadnjič sem gledal deteljno seme, ki ga je ponujal neki prekupec in ki je bilo polno predenice in smeti. Ponujal ga je pa s tako mirno vestjo, kakor da bi imel najbolj čisto seme naprodati. Proti predenici se bojujemo že več kot 40 let, pa je še nismo rešeni. Premalo smo strogi sami s seboj, zato se ne moremo znebiti te nevarne zajedalke.

Važno je, da tržna semena preizkušamo tudi glede njih kaljivosti. To velja za deteljno in druga semena, zlasti tudi pesna in travna semena. V semenski trgovini se rada primešavajo preostala stara in manj kaljiva semena novemu semenu, vsled česar trpi kaljivost in je treba zaradi tega tako seme bolj na gosto sejati.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Razpoloženje za pšenico in turščico na svetovnem trgu čvrsto. Cene pšenice so se malo okrepile. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 17. t. m. za blago, postavljeno na slovensko postajo: pšenica: baška 352 Din 50 p do 357 Din 50 p, sremška 350 do 352 Din 50 p, slavonska 347 Din 50 p do 350 Din; turščica: baška 267 Din 50 p do 290 Din po kakovosti; oves: baški 300 Din; moka «0»: 500 Din za 100 kg.

ŽIVINA. Brez večjih sprememb tako na domačih kakor tujih tržiščih. Kupčija s svinjami ni preveč živahna zaradi velike ponudbe. Na Dunaju, kamor se izvažajo precej naših svinj, so cene malo popustile.

HMELJ: Na zunanjih tržiščih cene popolnoma nespremenjene. Kupčija v Zlatcu (Češkoslovaška) je malo živahnejša. Tuji hmelj se je plačeval v Zlatcu po 21 do 43 Din za kilogram po kakovosti.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 ameriški dolar za 56.20 do 56.40 Din;
dne 17. t. m. v devizah:

100 avstr. šilingov za 799.80 do 802.80 Din;

100 nemških mark za 1352.50 do 1355.50 Din;
100 madž. pengov za 995.50 do 998.50 Din;
100 italijanskih lir za 299.95 do 301.95 Din;
1 ameriški dolar za 56.66 do 56.86 Din;
100 franc. frankov za 222.46 do 224.46 Din;
100 češkoslov. kron za 168.12 do 168.92 Din.

Sejmi

20. januarja: Kamnik, Kočevje, Beltinci, Sveti Lenart v Slovenskih goricah.

21. januarja: Videm pri Brežicah (samo za živilo), Gradac, Teharje.

22. januarja: Sodražica, Mozirje.

24. januarja: Novo mesto.

25. januarja: Radeče (okraj Krško), Dolnja Lendava, Slovenjgradec, Koprivnica pri Smarjah.

Kratke vesti

— Peti sejem za kožuhovino v Ljubljani bo priredila uprava Ljubljanskega velesejma v zvezi s Slovensko lovsko zadrugo na velesejemskem prostoru dne 23. t. m. 23. januar (prvi ponedeljek po Sv. Neži) je lovem že znan dan za prodajo lovskega plena. Sejem se bo začel ob 8. zjutraj. Lovci in trgovci s kožami naj svoje blago nemudoma odpošljejo na naslov: »Divja koža«, velesejem, Ljubljana. Čim več kož pride organiziranim potom na trg, tem boljše bodo cene. Najavljeni so poleg kupcev iz naše države tudi kupci iz Avstrije, Nemčije, Italije in Anglije (London). — Nekaj ustrojenih lisic in dihurjevih kož bo naprodaj v ponedeljek dne 23. t. m. dopoldne na kožnem sejmu v prostorih Ljubljanskega velesejma, na kar opozarjamo interesente. Neustrojene kože se pa bodo prodajale navedenega dne popoldne dražbenim potom.

DOMAČE NOVOSTI

* Zapisega ljubljanskega župana dr. Puca. V sredo 18. t. m. dopoldne je bila v ljubljanski magistratni dvorani svečana zapisega novoizvoljenega naprednega župana g. dr. Dinka Puca, ki ga je kralj potrdil 28. decembra 1927. Svečano zapisego je izvršil veliki župan g. dr. Fran Vodopivec, ki je v svojem govoru najprej najiskre-

neje čestital županu na potrditvi, nato pa omenjal najvažnejše naloge, ki jih ima ljubljanska mestna občina izvršiti. Želel je županu najboljše uspehe v njegovem delu za blagostanje občine. Župan dr. Puc je imel nato kratek programatični govor, v katerem je očrtal glavna vprašanja, ki čakajo občinski svet, da jih v korist in napredek Ljubljane reši. Navzoči so bili vsi samostojno-demokratski občinski svetniki in dva člana komunistične stranke, dočim so izostali socialisti, klerikalci in radikali.

* Pismo našega prijatelja. Prejeli smo: Kot neustrašen naprednjak sem se na prvi Vaš poziv lotil nabiranja novih naročnikov. Imel sem že precej uspeha. Kjer prigovarjanje ni nič izdalo, tam sem dal prečitati »Domovino«. Da ste videli, kako je to pomagalo! »Saj piše same lepe reči in nič brezverskega,« so mi dejali, se takoj naročili na list in tudi odposlali naročnino. Po mojem misljenju bi se lahko »Domovina« po Sloveniji tako razširila kakor se doslej ni še noben drug list. Vse pogoje ima za to, le treba je pogumnih ljudi, ki se lotijo dela in »store svojo častno dolžnost,« kakor Vi, gospod urednik, tako »epo rečete v svojih pozivih. Res, jaz smatram širjenje »Domovine« za častno dolžnost, in to povsod tudi pokažem, ker se ne bojim zahrbtnžev in zgagarjev. Sočitatelji in sočitateljice, storite tudi Vi takol pogumno, brez strahu!

* Proslava petdesetletnice pevnika in oblikovalca našega jezika Otona Župančiča se bo vršila na predvečer pred jubilejnim rojstnim dnem v nedeljo 22. t. m. V ljubljanskem narodnem gledališču (v operi) bo slavnostna akademija z izbranim sporedom; začetek ob pol sedmih zvečer.

* Nov pomočnik maršala dvora. Z ukazom ministra vojske in mornarice je imenovan za pomočnika maršala dvora pehotni major Branko Pogačnik, doslej na razpoloženju pri ministrstvu vojske in mornarice.

* Smrt odličnega slovenskega pravika. V Ljubljani je umrl v 62. letu starosti g. dr. Fran Mohorič, višji sodni svetnik v pokoju in docent zagrebškega vseučilišča. Pokojnik je bil odličen slovenski pravnik-strokovnjak. Častni mu spomin!

* Velika zmaga Kmetско-demokratske koalicije v Brodu na Savi. Pri občinskih volitvah v Brodu na Savi minulo nedeljo so združeni radičevci in samostojni demokrati izvojevali sijajno

smetano ustnice. Kovač odbije varenik, si obriše usta in jame razmišljati, kakšna čuda se vendar dogajajo na svetu in kakšne zvijače nauči vrag človeka, pri čemer si je moral priznati, da bi mu samo Pacuk lahko pomagal. Ponižam se pred njim, morda mi do pičice pove... toda kateri satan? Jutri je vendar božič, ta tukaj se ne pusti in je tako mastne sirove varenike. Res sem norec. Tu stojim in se valjam po trnju greha. »Nazaj, stran,« krične bogaboječi kovač in zdrvi proč na vso moč.

Hudič v vreči, ki se je veselil nekoliko prehitro, ni mogel več vzdržati. Bal se je, da bi izgubil tako izvrsten plen. Skočil je torej takoj, ko je vrgel kovač vrečo proč, nanj in zajezdil Vakulin vrat. Ta je začutil drgetanje po vsem telesu, se prestrašil, pobledele, ne vedoč kaj začeti, že se je hotel prekrižati... toda vrag je pritisnil k njegovemu desnemu ušesu svoj pasji gobec in zašepetal: »Tvoj prijatelj sem, za svojega prijatelja in tovariša hočem tvegati vse. Denarja ti dam, kolikor hočeš,« mu šepeta v uho. »Oksana bo še danes tvoja,« šušlja med tem, ko pritisne gobec spet k desnemu ušesu.

Kovač obstane in razmišlja.

»Prav,« reče naposled, za tako ceno sem pripravljen postati tvoj.»

Hudič ploskne z rokama in jame galopirati veselja na kovačevem vratu.

»Zdaj sem ujel kovača,« si misli. »Zdaj, golobček, se maščujem nad teboj za vse tvoje pacarije in strašila, ki si jih napravil vragom na rovaš. Kakšno čast bom užival pri tova-

riših, ko zvedo, da je v mojih rokah največji pobožnjak v vasi.»

Hudič se veslja glasno zasmije, ko se spomni, kako bo potegnil vse repato plemo pekla, kako se bo posebno srdil šepajoči hudič, ki veji za mojstra vrazjih iznajdb.

»No Vakula,« začivka vrag, ki še vedno ne spleza v vratu kot bi se bal, da se mu pčen izvije, »ti veš, da brez pogodbe ne moreva napraviti ničesar.»

»Pripravljen sem,« pravi kovač, »kot sem čul, se pri vas mora zapisati s krvjo; čakaj, vzamem iz žepa žebelj.»

Pri teh besedah stegne roko nazaj in po-grabi v naglici hudiča za rep.

»Lej ga, burkeža,« krične vrag smeje. »Nehaj, dovolj je šale.»

»Stoj, golobček,« zavpije kovač, »kako ti je kaj tole všeč?« Pri teh besedah se prekriža in vrag je bil tiho kot jagnje. »Čakaj vendar,« pravi ter ga potegne za rep na tla. »Naučim te, zapeljevati v greh dobre ljudi in poštene kristjane.»

Pri teh besedah mu skoči kovač urno na hrbet in napravi z roko v zraku znamenje križa, veliko kakor ga vidimo na svetih zastavah.

»Usmili se, Vakula,« zastoka žalostno vrag. »Vse naredim, kar hočeš, samo čas za pokoro mi pusti, ne nalagaj mi strašnega križa!«

»O, kako je zdaj ubral druge strune, ta prekleti satan. Že vem, kaj mi je storiti. Zdaj me jezde odvedi! Čuješ, zleti kakor ptič!«

»Kam?« vpraša bolešno vrag.

»V Peterburg, naravnost k carici.»

In kovač strahu osupne, ko čuti, da se dviga kvišku.

Oksana je dolgo molčala in premišljevala strašne kovačeve besede. Neki čut ji je v notranjosti dejal, da je bila prekruta z njim. Naposled se zagleda iz samega gneva v drugo in jo meni na rovaš proslavlja kot prvo vaško krasotico. Toda ne, saj me ljubi. Kako lepa sem! Za vse na svetu me ne bo zapostavljal za drugo; on pač zbija svoje šale, igra nestanovitneža, a v desetih minutah bo gotovo spet tukaj, da me pogleda. Res sem bila prestroga. Njegovim poljubom ne morem odoleti, čeprav se navidezno branim. Kako bo vesel, ko to zve! In lahkomisljenka se spet jame šaliti s svojimi prijateljicami.

»Stojte,« pravi ena izmed njih, »kovač je pozabil svoje vreče, pogledimo vendar, kako ogromne vreče! Nabral je vse kaj drugega nego me. Mislim, da je tu dobil cel četrt jagnjeta, klobase in kruha, vsega brez števila. Kakšno veselje! Tega bo dovolj za vse praznike.»

»Ali so to Vakuline vreče,« jo prekine Oksana, zvrčimo jih hitro k nam in pogledimo, kaj je vse naložil vanje.»

Vse so smeje pritrdile temu predlogu.

»Toda, me jih ne spravimo dalje,« so kričale vse skupaj in se trudile, da bi dvignile vreče.

»Čakajte,« pravi Oksana, »privlecimo urno sani in jih na saneh odpeljimo k njemu.»

(Dalje prihodnjič.)

zmago. Dobili so 13, vse ostale stranke pa samo 9 mandatov. Pred tremi meseci sta dobili skupno obe imenovani stranki le polovico mandatov in je bil občinski svet potem zaradi delanežnosti razpuščen.

* **Orientekspres bo vozil skozi Ljubljano do maja.** Listi so poročali, da bo spremenil v zmislu sklepa mednarodne železniške konference v Bruslju orientekspres svojo dosedanje smer in da ne bo več vozil čez Italijo preko Ljubljane in Zagreba. Kakor javljajo, bo ekspres najbrže vozil še do maja v stari smeri, to je skozi Ljubljano.

* **Nova lekarna v Gornji Radgoni.** Lekarnar g. Kupferschmid v Mariboru je sprožil ustanovitev nove javne lekarne v Gornji Radgoni ter naprosil za koncesijo. Morebitne ugovore zoper zaprošeno ustanovitev je uveljaviti v štirih tednih pri okrajnem glavarju v Ljutomeru.

* **Slaba zveza proge Ljubljana—Kočevje z Zagrebom.** Pišejo nam: Proga Ljubljana—Kočevje in obratno ima zelo slabo zvezo z Zagrebom. Zaradi tega se naproša ljubljanska direkcija, da zopet uvede prejšnji jutranji vlak, ki je prihajal v Ljubljano ob 7. uri 15 minut. Tako bi imeli priključek z beograjskim brzovlakom in bi bilo prav za vse, ki morajo biti do 9. ure v Ljubljani. Če pa tega ne more, naj spremeni vozni red drugega vlaka v toliko, da bi prihajal v Ljubljano ob 8. uri 45 minut.

* **Uprava specialne kmetijske šole v št. Juriju ob južni železnici išče primernega kravarja.** ki bi znal tudi molziti. Sprejeti je mogoče zaradi pomanjkanja stanovanja le neoženjenega.

* **Najgloblja jama na svetu.** Poročilo Tržaške italijanske sportne zveze smatra jama v Črnem vrhu pri Idriji, ki je bila odkrita jeseni preteklega leta, za najglobljo na svetu. Jama se nahaja v območju idrijskih rudnikov živega srebra in je globoka 520 metrov.

* **Visoka starost.** Pišejo nam: Gospa Antonija Bačarjeva v Kostanjevici, mati g. Lavoslava Bučarja in gospe Tončke Maurerjeve, soproge gosp. dr. Maurerja, je obhajala 10. t. m. duševno čila in telesno čvrsta svojo 85letnico tibo in v najozjem rodbinskem krogu. Še mnogo let!

* **Vestfalsko pismo.** Iz Dorstfelda nam pišejo: Tu pri nas je precej Slovencev, ki smo organizirani v Jugoslovenskem delavskem društvu, za kar se imamo zahvaliti g. Bolhi, našemu prvemu predsedniku, ki je znan po svojem neumornem in požrivovalnem delu. Ob Božiču smo imeli slovensko veselico in obdarovanje otrok, za katero je gosp. Bolha prispeval 30 zlatih mark. Na prireditvi smo peli naše lepe slovenske pesmi, ki so zelo ugajale tudi Nemcem. — Sedaj Vam pa moramo še sporočiti žalostno vest, da je preminula po kratki bolezni priljubljena in spoštovana slovenska žena gospa Lucija Garškova, rodona iz Petrušne vasi pri št. Vidu pri Stični. Njen pogreb je bil na Stefanovo. Blag spomin pokojnici, preostlim pa naše sožalje!

* **Preprečena železniška nesreča.** Te dni bi se lahko pripetila na postaji v Trbovljah velika nesreča. Vlak, ki vozi ob devetih proti Zidanemu mostu, bi lahko skočil s tira, če ne bi kmetnik še pravočasno opazil, da se je na nekem mestu odlomil gornji del tračnice. Z mahanjem z zastavico je opozoril strojevodjo, naj obstane. Vlak je moral voziti čez poškodovano mesto z največjo pazljivostjo.

* **Dve hudi nesreči zaradi plašljivega konja.** Pri dovažanju ledu gostilničarju Andreju Hermanu na Savi pri Jesenicah se je splašil konj posestniku Jožetu Rajhmanu. Rajhman je padel z voza ter se je pri padcu občutno poškodoval po obrazu in na glavi. Ker Jože Rajhman zaradi poškodb naslednjega dne ni mogel prevažati ledu, je namesto njega prevzel vožnjo njegov stric Peter Furtner. Ko je Furtner z vozom došel na vrh železniškega prelaza pri občinski klavnici na Plavžu, je v istem hipu prisopial vlak iz Avstrije. Plašljivi konj se je vnovič splašil ter se zopet pognal v najhujši dir. Furtner se je obupno trudil, da bi z vajeti zadržal konja, toda neareča je hotela, da je konj v silnem diru zavozil na rob prelaza. Voz s konjem vred je zgrmel po strmini prelaza navzdol ter pokopal pod seboj nesrečnega Furtnerja, ki je obležal na mestu mrtve.

* **Dve žrtvi Krke.** Strašna smrt je dohitela v Krki 48letnega posestnika in krojača Leopolda Kadunca ter njegovega zeta 35letnega Frana Medico, oba iz Dolnjega Toplega vrha pri Čermošnjah. Moža sta se usodnega dne jutraj odpravila v Novo mesto po raznih opravkih z vozom in s parom konj, a sta proti večeru, ko sta se vracala domov v Dolnji Topli vrh, pri graščini Srebrniče zgrešila cesto in zavozila v Krko, kjer sta našla z zvestima živalima prezgodnjo smrt. Pokojnikoma blag spomin!

* **Ostro streljanje ljubljanskega pešpolka.** Dne 24., 25. in 26. t. m. bo mitraljeska četa 40. pehotnega polka (Triglavskega) ostro streljala na prostoru Roje, ki na severu in vzhodu meji na reko Savo, a na južni in zapadni strani na cesto Ježica-Savljice-Kleče-Vižmarje-Tacen. Streljalo se bo v smeri proti Stražnemu hribu pri Ježici, zaradi česar bo cesta Spodnje Gameljne-Ježica za ves promet v omenjenih dnevih od 8. do 16. ure zaprta. Prav tako je v omenjenih dnevih zabranjen vsak prehod ali delo na omenjenem strelišču. Prostor bo zastražen od vojaštva.

* **Prostovoljno v smrt je hotela neka 19letna mladenka v Gabrju pri Celju.** Popila je precejšnjo množino strupa, vendar so to še pravočasno opazili domači in jo prepeljali v bolnico, kjer so ji izpraznili želodec in rešili življenje.

Vsaj enega novega naročnika ali naročnico

nam bo lahko dobil do konca januarja vsak naš prijatelj in vsaka naša prijateljica. Častna dolžnost vseh naših dosedanjih naročnikov in naročnic je,

da širijo »Domovino«, najboljši slovenski tednik,

ki poleg važnejših tedenskih dogodkov objavlja mnogo poučnega in zabavnega štiva. »Domovina« je za širjenje prosvete na deželi največje važnosti. Najmarjivejši naši prijatelji in prijateljice, ki bodo zbrali največ novih naročnikov in naročnic,

bodo dobili lepe nagrade.

ki smo jih razpisali v božični številki našega lista. Ne strašite se zahrbtnih napadov na naš pošten list ter se pogumno lotite dela za razširjenje »Domovine«. Glejte tudi na to, da bo vsak nov naročnik plačal vsaj del naročnine!

* **Volkovi v srednji Dalmaciji.** Iz Imotskega nam pišejo: Zaradi hude zime so se priklatili volkovi iz Bosne tudi v srednjo Dalmacijo. Prebivalstvo je v velikem strahu, ker zveri neprestano napadajo ovce, koze in druge živali. Pred dnevi so nekemu kmetu v vasi Ričice pri Imotskem vdrl med ovce in mu jih poklali 17. Nekemu drugemu kmetu so raztrgali pet ovce. Ljudje se ne morejo obraniti volkov, ker so večinoma brez orožja.

* **Zagonetna smrt branjevke Dežmanove na Bledu.** V Zagorici ob Bledu so našli te dni v njeni baraki mrtvo branjevko Katarino Dežmanovo. Na obvestilo, da se je zgodil roparski umor, je ljubljanska policijska direkcija odposlala v pomoč pri izsledovanju detektiva, ki se je takoj odpeljal na Bled. S seboj je privedel policijskega psa, vendar je zasledovanje ostalo brez uspeha. Smrt branjevke Dežmanove je zagonetna. Ko so orožniki vdrl v barako, ki se nahaja kakih 200 m od poslopja žumske uprave in je bila zadnja dva dni zaprta, so našli Katarino Dežmanovo mrtvo, slonečo ob postelji, v klečečem položaju. V baraki je bilo vse razmetano, v veži je ležala sekira, na postelji poleg mrtve Dežmanove pa strešna opeka, oboje brez kakih krvavih sledov. Dežmanova ni imela nikakih vidnih znakov nasilja. Kako je nastopila smrt? Obdukcija trupla, ki jo je izvršil zdravnik dr. Oves ob navzočnosti okrajnega sodnika dr. Sfiligoja, istotako ni mogla dognati, da bi se bil izvršil umor. Številne druge okolnosti pa zopet upravičujejo domnevo, da je v baraki imel opravka ropar in da je Dežmanovo bržčas zaradi strahu zadela kap. Ni mogoče ugotoviti,

ali so zmanjkale kake stvari, ker je bilo vse razmetano in nihče ni vedel, koliko je imela Dežmanova imovine.

* **Aretacija gnusnega zločinea.** Na Ladji pri Medvodah so aretirali oženjenega delavca Franca Babnika, ker je posilil 11letno Matildo Bertone-lovo iz Goričan, katero je na pretkan način zvalil v gozd. Franc Babnik, že desetkrat kaznovan, je znan pohotnež, ki ima že precej sličnih grehov na svoji kosmati vesti.

* **Osemletni deček ustrelil svojega štiriletnega brateca.** V Slovenjgradu je v odsotnosti staršev snel s stene lovsko puško osemletni sin g. Kavsa ter nameril proti svojemu štiriletnemu bratu Cvetku. Ne da bi vedel, da je puška nalasana, je sprožil ter zadel Cvetka naravnost v glavo. Na strel so takoj prihiteli domači, ki pa so mogli le ugotoviti, da je mali Cvetko mrtev.

* **Grozen zavrtni umor iz ljubosumnosti v Svetju pri Medvodah.** V soboto je priredil mladi posestnik Ludovik Svolšak v Svetju pri Medvodah nekako domačo veselico kot poslovitev od fantovščine, ker se poroči. Povabil je k pojedini več fantov, med njimi 24letnega posestnikovega sina Alojzija Križaja in Gornje Senice in 28letnega Stanka Kuralt. Ko so se proti jutru vračali fantje domov, je nenadoma brez vsakega povoda zabodel Stanko Kuralt z nožem Alojzija Križaja v sree. Križaj se je zvrnil mrtev na tla. Podivjani zločinec, ki je storil svoj zverinski čin zavrtno baje iz ljubosumnosti, ker sta oba gledala za enim in istim dekletom, je krivdo spočetka tajil; šele pozneje, ko se je našel nož, ki ga je zločinec vrgel po zločinu proč, ter se je ugotovilo, da je nož njegova last, je priznal svojo krivdo.

* **Velik pretep v Hrasniku.** V soboto ponoči je nastal v rudarski koloniji v Hrasniku velik prepir med rudarjema Bastičem in Kirnom, ki je imel na svoji strani več rudarjev. V pretepu, ki se je takoj nato razvil, so rudarji napadli Bastiča in mu prizadejali več težkih ran na rokah in na glavi.

* **Izgon cigánov.** Te dni so se pojavili v Litiji cigani. Na Bregu, kjer so hoteli šotoriti, so se spustili z domačini v konjsko kupčijo. Ko pa so hoteli nekega knieta oslepariti z bolehnim konjem, so orožniki razdrli kupčijo ter pregnali nadležne pohajače iz okraja. Cigani bodo sedaj potovali pod orožniškim varstvom do svoje domačije v Varazdin.

* **Drzen roparski napad v Požarevcu.** Te dni ponoči je bil v Požarevcu izvršen drzen rop. Roparji so vlomili v Trgovinsko banko in odnesli blagajno. Opazil jih je stražnik in hotel rešiti blagajno, a ga je eden roparjev udaril s sekuro in mu razbil glavo. V tem hipu sta prišla še dva stražnika. Roparji so pričeli streljati in so ubili oba stražnika, nakar so pustili blagajno in pobegnili.

* **Zaželelo se jima je tujine.** Fanta Tone Zemlič in Karol Bolzenhart iz Kosez sta zahrepenela po tujini ter se napotila v svet. Prispela sta do Kranja, kjer sta nabrala v raznih hišah nekaj drobiža. Nato sta sedla v vlak in izstopila na Jesenicah. Tu sta zopet beračila od hiše do hiše, nakar sta ponovno skočila v vlak, ki ju je potegnil na avstrijska tla. V Podroščici sta se končno zazdela sumljiva orožnikom, ki so ju ustavili ter so ju slednjič izročili našim oblastvom. Mlada ubežnika sta hotela baje odpotovati v Nemčijo.

* **Kravo hotel iztihotapiti.** Pri Sv. Križu nad Mariborom, kjer je eden glavnih tihotapskih prehodov, je poskusil tudi neki kmetovalec svojo srečo. V denarnih stiskah je bil in je upal, da bo dobro prodal svojo kravo v Avstriji. Za nočno pot preko meje si je najel tri pomočnike. Finančni stražniki, ki so pred nekaj tedni zaplenili mnogo blaga in obstrelili dva tihotapca, so pa budno na straži in tako je tudi gonjačem krave še dober kos poti pred mejo zadonel nasproti klic: »Stoj!« Tihotapska četvorica je mislila z nekoliko skoki doseči mejo, a je napravila račun brez krave, ki ni hotela hiteti po ledeni poti. Kravo in dva gonjača so stražniki zajeli, dva pa sta zbežala preko meje.

* **Ponarejeni 100dinarski bankovei.** Več trgovcev v Subotici je v zadnjih dneh tamkajšnji policiji ovadilo, da so prejeli v svojih trgovinah ban-

kovce po 100 Din, ki so najbrže ponarejeni. Izdajal jih je elegantno oblečen neznan moški. Narodna banka v Beogradu, kateri so bili v presojo predloženi sumljivi bankovci, je izjavila, da so ti bankovci res ponarejeni. Policija sedaj zasleduje sleparje.

* **Sirova fanta.** Prejšnji četrtek proti večeru se je vračala delavka Ana Rojčeva iz Zovodne pri Celju v družbi dveh tovarišic z dela. Pri mostu čez Voglajno so opazile dva 14letna fanta iz Čreta, ki sta streljala s flobertovko. Ko je Rojčeva fanta posvarila, naj se ne igrata z orožjem, je eden skočil za Rojčevo ter ustrelil. Zadel jo je v gleženj leve noge, da so morali občutno ranjeno prepeljati v celjsko javno bolnico. Fanta sta bila aretirana.

* **Kolesarski tatovi na Dolenjskem pod ključem.** Ze leto dni so se v okolici Višnje gore in dalje po Dolenjskem neprestano dogajale tavnine koles. Bilo je jasno, da jih je izvrševala organizirana tolpa. Pred par dnevi pa je orožništvu v Stični vendarle uspelo, da je razkrinkalo tolpo kolesarskih tatov. Zgodilo se je takole: Neki fant iz Črnelega je bil naprošen od treh svojih tovarišev, naj ukrade v št. Vidu pri Stični kako kolo. Obljubili so mu za nagrado nekatere dele kolesa. Fant je tatvino izvršil in kolo izročil. Ker pa ni dobil obljubljenih nagrad, je to povedal nekemu svojemu tovarišu, ta pa svoji materi in kmalu je zadeva prišla na uho orožnikov, ki so takoj uvedli preiskavo. Aretirali so Franca Špendala, dva brata Piškurja in omega fanta iz Črnelega, po domače Barbčevega. Vsi so kolesa kradli skupna, jih demontirali in nato razprodajali posamezne dele, ki so ji seveda prej prav spretno prepletkali.

* **Sleparstvo s kolki.** Po nalogu mariborskega okrožnega sodišča je bil te dni aretiran neki železniški uradnik, ker je osumljen soudeležbe pri sleparstvu s kolki, ki je cvetelo zlasti v Murski Soboti. Kot prva žrtev sleparstva je prišel pred sodišče neki upravni uradnik, čigar izpovedi so težko kompromitirale tudi omenjenega železniškega uradnika in dale povod za njegovo aretacijo.

* **Sumljivo iskanje mladih deklet.** Mariborska borza dela je pred nekaj tedni prejela iz Skoplja dopis, v katerem jo naproša neka tvrdka, naj ji preskrbi osem mladih deklet, ki bodo nameščene kot sobarice in kuharice. Sumljivo pismo je napotilo mariborsko policijo, da se je pričela zanimali za zagonetno skopljansko tvrdko, ki v resnici ne obstoja. Borza dela na podlagi dobljenih informacij, seveda, ni poslala deklet v Skopje.

* **Pri ishianu se na kupico prirodnih grenčice** »Franz Josef«, zaužite zjutraj na tešče, pojavi brez težkoč obilno izpraznjenje črevesa, čemur se rad pridruži dobrodejen občutek olajšanja. Zdravniški strokovni časopisi omenjajo, da voda »Franz Josef« zanesljivo in prijetno učinkuje proti pritisku krvi na jetra in debelo črevo ter pri hemoroidih in prostotalnih bolečinah. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

BELEŽKE

+ **Poslanec g. Ivan Pucelj o kmetsko-demokratski koaliciji.** V »Kmetem listu« piše bivši minister in poslanec g. Ivan Pucelj o kmetsko-demokratski koaliciji med drugim naslednje: »Osemletne izkušnje so nas izučile, da smo na pravi poti. Narod bo kmalu, kmalu uvidel, koder se ni, da samo ta pot vodi v boljše bodočnost. Če smo se včeraj še borili kot ostri nasprotniki (SKS in SDS), smo to borbo vselej vodili junaško in moško za načela in program, junaki in moške pa imajo vsak trenutek tudi pravico, da si podajo roke in si pogledajo v oči. SKS in SDS ostaneta še naprej samostojni stranki s svojimi vodstvi, le delati hočemo skupno in namesto medsebojnih udarcev hočemo s skupno močjo udariti v Beogradu po cinarji, doma pa po klerikaleh, če ne pridejo takoj do pameti in na našo stran, kakor velevali korist slovenskega naroda.«

+ **Klerikalni poslanec Škulj izžvižgan od klerikalev.** Kmetska zveza v Dobropoljah je sklicala 8. t. m. občni zbor in povabila na zborovanje

samo sto članov. Pri zadnjih volitvah je prejela SLS 420 glasov. Zakaj ni bilo ostalih 320 članov vrednih, da bi smeli prisostvovati obnemu zboru, gotovo ni bilo brez vzroka. Šlo pač ni za občni zbor, nego za to, da bi teh sto mož potrdilo izvajanja poslancev Sternada, Skubica in Škulja, ki so jih hoteli nagovoriti, naj pristanejo na predlog, stavljen v oblastni skupščini po poslancu Sternadu (predlog je skupščina že sprejela), da bi se združile občine Videm, Podgora in Kompolje v eno občino, čemur se z malimi izjemami vse prizadeto prebivalstvo upira. Za zborovanje so zvedeli tudi tisti, ki niso bili povabljeni, in so se polnoštevilno udeležili zboru. Spočetka so jim hoteli sicer dostop zabraniti. Ker pa je bil naval prevelik, so se gospodje naposled vdali. Zborovanje je s poldrugourno zakesnitvijo otvoril domači kaplan g. Presetnik, ki je prosil navzoče, naj zborujejo mirno kakor vedno. Kot prvi je govoril dekan g. Skubic o zgodovini občin v časih graščakov in tlake. Ko pa je omenil združitev občin, je začelo vreti med množico in g. dekan je hitro napeljal govor na drugo stvar ter končal še dokaj mirno. Drugi govornik, poslanec g. Škulj, je v začetku govora govoril o dr. Kreku in njegovih zaslugah, nato pa prešel na združitev občin. Rekel je, da bo SLS kakor v vseh zadevah tudi v tej zadevi napravila vse le v korist ljudstva. Tedaj pa je zagrmelo; množica je dala duška svojemu mnenju. Čuli so se klic: »Ne, nikdar ne dopustimo tega! Ne boste nas več komandirali! Proč s Škuljem! Dajte nam Sternada!« Začuli so se žvižgi, vse rotenje poslance Škulja, vse zvonjenje kaplana Presetnika ni pomagalo nič. Poslanec Škulj je moral med žvižganjem lastnih pristavev zapustiti govorniški oder in potem še ostati skrit, da se je množica razšla. Naše ljudstvo ni več ponižen hlapec, ki takoj skrivi hrbet, čim zagleda duhovnega gospoda.

Rešitev sestavljalne naloge

Malo težka je bila sestavljalna naloga v naši božični številki. To vidimo iz številnih napačnih rešitev, ki smo jih prejeli. Največ napačnih rešitev se je glasilo na Pariz, potem na Berlin, Madrid in tako naprej. Celo Bitolj je skušal nekdo uganiti. Edino pravilna rešitev pa je London.

Oni redki, ki so prav razvozlati zagonetko, so naslednji: Ivan Restar (Hrastnik); Karel Vrbnjak (Dragotinci pri Sv. Juriju ob Ščavnici); Anton Gutman (Rožički vrh pri Sv. Juriju ob Ščavnici); Janez Nežman (Jablance pri Sv. Barbari pri Mariboru); Franc Štiglic (Ljubno ob Savinji); Danica Korinškova (Šmartno pri Litiji); Franc Ogorevc (Globoko); Filip Kostanjevic (Loke pri Trbovljah); Marija Čerčeto (Slovenjgradec); Zvonko Avgustinčič (Sv. Peter pod Svetimi gorami); Franjo Rojko (Vumbah pri Vurbergu); Ivan Mulc (Rajndol pri Gornjem Mozlju pri Kočevju); Anton Vrbnjak (Rožički vrh pri Sv. Juriju ob Ščavnici); Franc Krajnc (Gotovlje pri Žalcu); Tomaž Kavčič (Ledenica pri Zireh); Anton Salamon (Stara vas pri Vidmu pri Krškem); Ludovik Vesonig (Trbovlje); Deziderij Kočurje (Kobilje pri Dobrovniku v Prekmurju).

Prijatelj

Pastir Matija in črednik Partež sta sklenila večno zvezo prijateljstva in zvestobe. Črednik Partež je bil takole pri petdesetih, pastir Matija pa se je bližal šele svojemu sedemnajstemu letu. Častitljivi Partež je služil pri uglednem veleposesniku, čvrstem kmetu. Do petdeset repov in še čez je imel Partež v oblastvu. Preklinjal je pa tako, da so se kar iskre kresale, kadar je krevsal za svojo čredo. Pastir Matija je tudi služil pri trdnem kmetu in je pasel po kakih dvajset glav. Gospodarja sta si bila mejaša, zato sta Partež in Matija nehote večkrat prišla skupaj in kaj pomodrovala. Pekla sta vrane, koruzo in krompir, gradila peč in nastavljala jazbecu in lisici, devala ptiče v kline in lovila šoje, pletla koške, nabirala borovnice in jagode in maline, kakor se spodobi pravim pastirjem. Tresla sta »parto« in se niti nista stepla pri igri. Tako dobro sta se razumela, da sta tudi pri kresu nastopala

skupno in nanosila lastno grmačo ter zažgala svoj kres.

Ali, kakor je rečeno: »Ne igray se z ognjem!«, tako se je zgodilo tudi njima. Ko sta zažgala kres, ju je obiskalo nekaj mladine, a med njo je bila pastirica Barba, ki je sicer služila čisto na drugem koncu vasi, pri Kobilarju, in bi bila morala iti kresovat na Ocepek, ne pa na Mačkov grič, kjer sta kurila kres Partež in Matija. Ali na svetu je že tako, da zlodej nikdar ne miruje. Ko je Partež zagledal Barbo, ga je tako prijetno pogrelo, da je kar poškočil.

»Hola, Barba, kar sem, bomo zapeli,« jo je povabil in tako zaukal, da so se prestrašile vrane in šoje in srakoperji, kar jih je bilo tam v obližju.

»Dobro, Partež,« se je zasmejala Barba, da je kar zazvončkljalo. To prijetno cingljanje pa je pogrelo tudi Matijo, ki se dotlej še ni bil oglasil. Tudi on je zaukal, ali njegov glas je bil kakor zvok svetlega jekla. Pogrel je Barbo, da se je zasmejala in potrepljala mladega pastirja po rami:

»Ti pa znaš, Matija, ti!«

Partež je zakašljaj in z ogorkom podrezal v ogenj. Izpod globoko na oči pomaknjenega klobuka je pogledoval Barbo in se v srcu jezil na Matijo, tega otroka zelenega, ki misli, da je že fant. Bolj črne ko ugasel ogorek so bile njegove misli. Takole se godi človeku, je premišljeval, tistemu bedaku, ki se v zrelih letih brati z zeleno mladežjo.

Barba je čevrljala in gostolela, razkazovala kresove po hribih in holmih in gorah ter se pri tem sukala tako spretno, da sta bila Partež in Matija zaverovana v lepe oblike njenih bokov in meč.

Ko je jel kres dogorevati, je Barba izginila, kar tako: noč jo je dala, noč jo je vzela.

»Z Matijem je zmenjena,« je pomislil Partež in natihoma zaklel.

»S Partežem se je zmenila,« se je razhudil v svojem srcu Matija. »Sram jo bodi, taka mlada, pa s takim starim strašilom.«

Jezen, kakor je bil, se je obrnil in odšel naravnost domov. Ko je Partež to opazil, je bil še bolj divji.

»Le čakaj,« je brundal, »samo enkrat naj še stopi kakšno tvoje govedo na naš svet!«

Tudi sam je kmalu krenil proti domu in robantil vso pot.

Naslednji dan se Partež in Matija nista pogledala. Ko pa je od Matijeve trope cikat junec zašel v Parteževo kraljestvo, je začel udrihati po njem in robantiti, da je živinče kar mukalo od bolečin.

»Zverina krevljasta,« je zarjul Matija in se pognal proti Partežu, »kaj pa besniš nad našo živino!«

»Tiho, smrkavec,« je zarenčal Partež, »po svojem pasu, pa bo mir!«

In je nameril s palico proti njemu.

Matija, ne bodi len, je hitro odskočil in s strani planil na Parteža. Tako mu je priložil, da se ga je kar ovila. Partež je zaklel in vrnil milo za drago. Tako sta se dajala, dokler nista bila oba bulasta in marogasta.

Nazadnje se prvi naveliča Partež. Ko se ozre, zagleda Barbo, ki stoji na holmu v bližini in smeljuje gleda pastirski boj. Kraj nje stoji volar Jernač in se trese od smeha.

»Partež, kaj pa je s teboj?« se roga Barba. Zdajci se ozre tudi Matija. Ko uzre poleg Barbe Jernača, se mu posveti. Dasi ga na več krajih skeli, se mora vendar smejati.

»Joj, Partež, zdaj je pa že konec s teboj. Pri Barbi ima že drugi svoj delež!«

»Saj se boš tudi ti obrisal pod nosom, piškur,« zarenčal Partež.

Obeh je sram, ko vidita, da sta se sprla in stepla za — golobičko na strehi, ki jo je že bogve kdaj vjel volar Jernač.

Jernač je kmalu spoznal, zakaj sta se pastirja stepla.

»Le dajta se še, le,« ju je podražil. Potem Barbi:

»Midva pa greva po jagode, Barba, kaj?«

In sta odšla. Partež in Matija sta debelo gledala za njima.

«Kar je, je!» je dejal Partež. «Saj sva bila res neumna.»

«Bova pa zdaj bolj pametna,» meni Matija. In sta kljub marogam in bunkam spet prijetelja.

Ivan Albrecht.

Petrov lek

Miha ga je lomil, kar in kjer je le mogel. Pil je čez mero in pa čez ojnice, oh, kaj bi človek pravil! Če je bilo kje na vasi kaj narobe, so vsi vedeli takoj:

„Pagonov Miha je gotovo vmes!“

No, v sto primerih so se mogoče zmotili enkrat. Njegova žena („mati Katra“ so ji rekli, dasi ni imela nikoli otrok) je res imela križ z njim. Prvega moža ji je bila odnesla vojna. Že ko je prvič stopila pred oltar, ni bila Katra mlada nevesta. Legal ji je že tretji križ na rame. No, potlej, ko se je zvezala z Mihom, je bila pa že blizu petdesetih, medtem ko jih Miha še ni dosegel niti trideset. Ljudje so seve govorili marsikaj, toda Katra ni marala nič slišati. „Zavidajo mi ga, ker je čeden fant,“ je mislila in ravnala po svoje. Miha spet: grunt je lep in brez dolga, kaj bi potem okleval, naj bo že nevesta taka ali taka! Pa sta se vzela, no! In Miha ni prinesel s seboj niti počenega groša. Še poročno obleko je menda plačal šele potlej, ko je že gospodaril na gruntu.

Prve dni po poroki je bilo še nekako, potlej se je pa brž začelo. Miha sem, Miha tja, po veseljah in gostilnah, da je bilo joj! In rad je dajal za pijačo in tudi sicer ni bil stisnjen. Zato so ga izvolili brž v odbore raznih društev, da je postal tako rekoč čez noč veljak.

Katra je nekaj časa gledala vse to početje in molčala. Mislila si je: „Naj se le znori. Boljše prej ko slej! Bo pa potlej bolj pameten!“

Ali med tem, ko je čakala, je Miha živel po svoje. In takole, ko je prišel ponoči domov, se je zmotil v temi in ni legel na pravi kraj. Pa je Katra hitro prišla na sled in je takoj drugi dan morala dekla od hiše... Trdo je žena prijela moža, samo zaleglo ni nič. Ko je odgnala eno deklo, je vzela drugo, pa jo je Miha kmalu spet premotil in premamili. Zeno je po vsakem takem nerodnem koraku skesano obljubil, da je „zdaj bilo zadnjič“ in da „odslej nikoli več“. Zena je verjela, Miha pa menda še sam sebi ne, vsaj besede ni držal nikoli. Zato si Katra ni vedela pomagati drugače, nego da je zaprosila pomoči šepastega Petra, ki je vseh muh poln in ve, kako je treba ravnati s takimi tiči. Obljubil je pomoč in ostal mož beseda.

Prilezel je k Pagonu v gostilno in ga v šaljivi stavi premotil in pregovoril, da bo na sveti večer trikrat letel okrog hiše, medtem ko pojde družina „okrog ogle“. Kdor namreč to stori in tretjič v teku pogleda čez ramo skozi srednje okno, vidi na mrtvaškem odru vse tiste iz družine, ki jim je v prihodnjem letu namenjena smrt.

Miha se je Petru smejal, mu dal pijače in jedače, pa sta stavila, Peter pa je potolažil potem mater Katro, naj le lepo potrpi, češ, da bo kmalu vse dobro. In še to ji je naročil, naj ima na sveti večer pripravljen mrtvaški prt, sveče in vse, kar treba za mrliča...

Na sveti večer, ko je jelo zvoniti in so začeli hoditi okrog ogle, je Peter prikrevsal k Pagonovim. Poslopje je dolgo, ker je pod eno streho hiša in hlev in še šupa. Gospodar Miha je naredil, kakor je bilo domenjeno. Medtem ko je družina jela moliti in z gospodinjo vred odšla okrog ogle, je Miha začel letati, Peter pa je v sobi hitro legel na dolgo mizo, položil kraj sebe Pagonov klobuk, prižgal dve sveči ter se pregrnil z mrtvaškim prtom. Ko Miha tretjič pridirja in pogleda, kakor je bil dolžan po stavi, zagleda v hiši mrliča in po klobuku spozna, da je to — on sam. Ves bled in prepaden krične in odhiti za družino ter začne moliti tako goreče in na glas, da se mu vsi čudijo. Peter medtem brž pospravi vse znake svoje pretkanosti in lepo sede k vratom za peč ter pričakuje Pagonove

družine. Ž njo vred moli potem, po molitvi pa vpraša Pagona, kako je bilo. Miha ga gleda in se še ves trese.

„Nič ne vprašuj, Peter. Stavo si dobil. Tretjič nisem priletel do konca. Več ne povem.“

Res ni povedal, toda tudi po gostilnah ga ni bilo več videti in dekile so imele mir pred njim.

Petra je mati Katra bogato nagradila, toda izvedela ni iz njegovih ust nikoli, kaj je prav za prav naredil s Pagonom, da se je tako spremenil. Naj torej molčim še jaz, da Miha nazadnje celo sam ne izve in ne zabrede v svoje stare grehe.

Ivan Albrecht.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Zima, smuči in zimski sport

Čim više gremo v Alpe ali čim bolj gremo proti severu, tem večji del leta pokriva naravo bela zimska odeja, tem dalje časa ovira promet debel sneg. Nekatere severne pokrajine se sploh ne morejo vse leto iznebiti snega ali pa so brez njega le par mesecev. Take pokrajine so na primer v severni Skandinaviji, v Sibiriji, na Kavkazu v Rusiji in po nekaterih obširnih predelih Azije.

Človek pa tudi v snegu ne more tičati doma za pečjo. Skrb za vsakdanji kruh ga prežene z gorkega zapečka v sneg. Ker pa je hoja v celem snegu otežkočena in včasih docela nemogoča, je človekov iznajdljivi duh začel premišljati, kako bi premagal tudi to oviro. Prvi korak je bil storjen s krpljami, ki prav za prav niso nič drugega kakor razširjeno stopalo, ki brani, da bi se noga vdrla pregloboko v sneg. Sledove krpelj najdemo že pred Kristusovim rojstvom v Kavkazu, Armeniji, o čemer nam poroča grški zgodovinar Ksenofont. Že tedaj so poznali krplje raznih vrst in oblik, okrogle, podolgovate, narejene iz šip, palic, deščic itd. Imeli so jih za podaljšanje ali razširjenje stopala, da bi zabranile vdiranje v sneg ali močvirju. S tem pa je bil izumljen šele pripomoček za hojo. Take krplje rabijo še danes pri nas gozdarji in prebivalci samotnih selišč, da si utirajo z njimi pot po snegu.

Človek pa ni bil zadovoljen s to preprosto napravo, zlasti ne v onih pokrajinah, ki jih pokriva sneg po šest, osem ali še več mesecev v letu. Iskal je dalje, dokler si ni domislil: kaj ko bi izumil napravo, s katero bi se lahko drsal. Zato je bilo treba krplje tako predrugačiti, da so drsele po snegu. V ta namen so jih podložili s kožami. Kmalu nato pa so si omislili dolge lesene coklje v obliki čolnička, izdoblji v sredini prostor za nogo in prve preproste smuči so bile uresničene. Od te prve osnove do pravih smučk je bilo treba napraviti le še kratko pot in ustvarjene so bile smuči: dve dolgi, na lahno zakrivljeni, gladki deski z napravo v sredini, kjer privežeš nogo, da ne zdrsi z deske.

O smučeh nam pripovedujejo razni zgodovinarji. Med drugimi Prokop (okoli leta 550.), Paulus Diaconus (leta 700.), angleški kralj Alfred (leta 890.) in drugi.

Razumljivo je, da so rabili smuči najprej v krajih, kjer je mnogo snega in leži dolge mesece v letu, tako na primer v Sibiriji.

Iz Sibirije so našle smuči kot prekoristno prometno sredstvo kaj hitro pot med Ruse, Fince in Lape. Lapi so si zelo zgodaj pridobili sloves kot najboljši tedanji smučarji ali krmarji. Odtod so zašle smučke v Islandijo in Grönlandijo med Eskime. Umevno je, da so si omenjeni narodi, ki le za kratek čas slečejo zimski kožuh, svoje primitivno orodje vedno bolj izpopolnjevali. Tako so nastali različni vzorci smuč.

To orodje pa ni ostalo vedno le prometno sredstvo, nego je služilo tudi v zabavo in razvedrilo. O tem nam poroča na primer zgodovinar Olaus Magnus že leta 1555., ko popisuje, kako se je vršila neka popolnoma pravilna smučarska tekma.

Zanimivo je vedeti, da poznajo smuči tudi Slovenci že od pradednih dni. Naša domovina leži sicer precej proti jugu, a visoke gore in mrzli vetrovi so vzrok, da imamo precej ostro pod-

nebje, mnogo padavine, med temi tudi mnogo snega. Vrh tega imamo obširne visoke planote, ki so kot nalašč ustvarjene za promet s smučmi. Domovina slovenskega smučarstva je na visoki planoti Bloke v nadmorski višini 800 m pod Bloščekom 1039 m, severovzhodno nad Cerkniškim jezerom. Kdaj so se začeli tu drsati na smučeh, tega ne vemo, gotovo pa je, da poznajo tu smuč od pradednih dni in da je zimska narava sama privedla iznajdljive Bločane do tega orodja. Vemo iz zgodovinskih poročil, da je bilo v XVII. stoletju smučarstvo na Blokah že jako razvito. O tem nam poroča zgodovinar Janez Vajkari Valvasor v svoji knjigi «Slava vojvodine Kranjske», kjer govori ta velezaslužni mož, kako spretno znajo Bločani krmariti na smučeh in da kaj podobnega ni videti nikjer drugje na Kranjskem in ne drugod razen pri Fincih in Lapih. Že pred 400 leti je torej na Slovenskem smučarstvo zgodovinsko izpričano.

Smučanje je na Blokah še danes zelo v navadi. Ustna izročila vedo povedati, da so Bločani uporabljali smuči tudi za zabavo in ne samo kot prometno sredstvo. Tako so se baje shajali vsako leto na svečnico ter so ves dan rajali in se zabavali na smučeh ter se skušali, kdo bo spretnejši v krmarenju in skakanju. Zato so nastale tudi razne pripovedke, ki imajo gotovo nekaj resnične podlage. Tako je baje živel fant, ki je bil na smučeh tako spreten, da je v polnem diru ustrelil srno.

Govorili smo o smučeh kot prometnem sredstvu, torej o napravi, ki jo je človek izumil v boju za obstanek in skrbi za vsakdanji kruh. Danes služijo smuči pri nas poglavitno v zabavo. Smučarstvo je postalo sport in sicer naš najlepši in najkoristnejši zimski sport.

Maloštevilni so bili oni naši meščani, ki so začeli pred nekako dvajsetimi leti širiti med nami misel smučarskega sporta, danes si je ta panoga sporta osvojila že precej močno armado. Zlasti razveseljivo pa je dejstvo, da pričanja gojiti smučarstvo tudi kmetijska mladina. Lahke in hitre smučke zaslužijo, da v nedeljo popoldne poletiš z njimi preko snežnih brd, namesto, da bi šel v gostilno popivat.

ZANIMIVOSTI

Znamenitosti Cerkniškega jezera

Že zgodovinar Valvasor in razni drugi učenjaki so pisali o Cerkniškem jezeru ter ga omenjali kot naravno čudo izredne lepote. Kljub temu pa poseča jezero le malo tujcev in domačinov. Vzrok temu sta gotovo pomanjkljiva reklama in naša malomarnost.

O jezeru piše in govori ves kulturni svet. V šolah in pri predavanjih ga omenjajo kot eno najznamenitejših presihajočih jezer (to je, da voda izgine pod zemljo neznankam in se zopet pojavi, tako da je jezero enkrat suho, drugič polno vode). Sicer so tudi drugod podobna jezera, nikjer pa ne izgine voda redno vsako leto in nobeno ne nudi toliko naravnih lepot kakor baš naše jezero.

Jezero se nahaja ob mogočnem gozinarstvu. Javorniku, 4 km od železniške postaje Rakek, 2 km od trga Cerknice in od mesta Loža na drugi strani 4 km. V ozadju jezera se vidi na jugu kraški velikan Snežnik, na zapadu ponosni Nanos, proti severozapadu Julijske Alpe z našim Triglavom. Jezero se razprostira v dolžini preko 10 km s tremi otoki in polotokom. Na enem otoku je vas Otok s cerkvico in šolo. Po velikosti je jezero med največjimi v državi.

Kadar voda izgine, se odpre nov svet s stotino požiralnikov in bruhalnikov, ki nas spominjajo nehote na moč in brezkončno delovanje mogočne narave. Voda, ki izgine v te požiralnike, teče v neznana podzemna jezera.

Ob jezeru se nahaja tudi več podzemskih jam s krasnimi kapniki, ki prav nič ne zaostajajo glede lepote za kapniki postojnske jame. Ne daleč od jezera je znameniti Škocijan. To je pravcat raj z lepo dolino in potokom Rakom, ki se pravljeno vijuga skozi jame, predore in naravne mostove.

Tudi kraji okoli jezera so znameniti. Na Čisti strani nad Rakekom je bil odločilen spopad med Francozi in Avstrijci. V Cerknici stoje še mogočni tabori izza turških navalov, razvaline gradu Loško, razvaline prejšnjih gradov kakor tudi ostanki prazgodovinskih naselbin. Mesto Lož pa slovi kot eno najstarejših mest. V bližini se nahaja tudi graščina Snežnik, last princa Hermannia Schönburga-Waldenburga in pa kneza Windischgräza v Planini. Na vzhodu nas pozdravlja lepa Križna gora, božja pot s krasnim razgledom na celo jezero. Iz Cerknice je tudi lepa pot do znamenitih in priljubljenih slapov »Pekel« pri Borovnici ter do prijaznih krajev okoli Svetega Vida, nalikujočih švicarskim lepotam. Proti vzhodu je visoka gorska planota Bloke, domovina slovenskega smučarstva.

O vsej tej krasoti ve povedati prav malo naš domačin Slovenec. Kaj šele tujci in drugi v naši državi! Zato se bo v kratkem osnoval sindikat v to svrhu, da povzdigne promet in zanimanje za to veličastno naravno čudo, ki zasluži po vsej pravici največje zanimanje. Sindikat se bo osnoval s sedežem po vseh večjih krajih okoli jezera, kakor na Rakeku, v Planini, Cerknici, Begunjah, Blokah, Ložu in Starem trgu. S pripravljanim delom je že pričel delovati domačin akademični slikar Franjo Sterle.

Sindikat si bo nabavil motorne čolne in navadne priročne čolničke, kočjo z gostilno na jezeru, primerno kopališče; organiziral bo različna vozila in avtotakse do jezera iz bližnjih krajev in železniških postaj ter ukrenil vse drugo, kar je potrebno, da se bo povečalo zanimanje letoviščarjev za krasote in znamenitosti tega jezera.

Tem za prerokovanja za letošnje leto

Zadnjič smo pisali, da za letošnje leto ni pričakovati posebnih vremenskih nezdoljivosti ter katastrof v prirodi. Ta trditev se opira na znanstvena opazovanja. Poleg tega pa se dobe, seveda, preroki, ki svoja napovedovanja opirajo le na neke tajne sile, ki jim baje omogočajo videti dogodke v naprej. Navadno ti preroki vidijo vse črno.

V Angliji se je oglasil tak silno črnogled prerok v osebi znanega londonskega bralca usode iz zvezd Raphaela. Za leto 1928. nam ta mož napoveduje same neprijetnosti, kakor so poplave, potresi, kužne bolezni in druge raznovrstne nesreče.

Raphael, ki opira svoje napovedbe na neke glasove iz neba, trdi, da bo na svetu vedno slabše. Angliji prerokuje nesreče v rudnikih, kakršnih svet še ni videl. Francozom se bo baje dežela spremenila v ogromno močvirje mednarodnih hudih zapletkov in neuspehov. V splošnem bodo Evropo in Ameriko zadeli hudi potresi, viharji in še druge nesreče. V Italiji bo fašizem razpadel kakor papirnata stavba, deželo bodo pa obiskale razne bolezni in nemiri. Vseposvobod bo vedno več zločinov, višek pa bo dosežen v Londonu do meseca avgusta.

Tudi nemška vedeževalka Endemannova vidi vse črno. Dejala je, da se bosta letos borili Anglija in Francija proti Rusiji. Nemčija pa ne bo zapletena v to zadevo. Še zaslužila bo kot dobavitelj. Če se vojna začne, bo trajala dolgo, najbrž do leta 1934. Rusiji vojna ne bo mogla škodovati.

Ko so jo berlinski novinarji vprašali, na kak način se bo vršila vojna, je Endemannova dejala: »Nekaj popolnoma novega vidim. To ne bo vojna z navadnim orožjem, marveč boj z elektriko in plinom. Anglija bo imela največ škode; kar ji ne vzame vojna, to ji bodo pa odvzeli potresi in bolezni. Francija se lahko pripravi na revolucijo. Italija bo imela spore z neko sosedno državo. O Ameriki ne vidim ničesar. Vidim še to-le: Tam, kjer je nedavno umrl kralj, se dogodita letos dva politična umora. Kraljev sin ne bo mogel zasedi prestola.»

Ob koncu je vedeževalka napovedala še velike in velevažne iznajdbe, mestu Berlinu pa hud požar.

Monakovska prerokinja Ana Eulerjeva pravi, da je brala iz zvezd, da bo prišlo do vojne med Anglijo in Rusijo.

Doslej se takšna napovedovanja niso nikdar izpolnila, pa se gotovo tudi sedaj ne bodo, v kolikor pač ne gre za stvari, ki so jih vedeževalci napovedali na podlagi temeljite presoje svetovnega položaja. V takih zadevah včasih ni težko prerokovati. Mi, Jugoslovenci, bi pač kaj radi imeli, da bi si poleg Francije zagotovili tudi prijateljstvo Rusije ter Nemčije, kar bo pa težko spraviti v sklad. Potem se nam ne bi bilo treba bati naše največje sovražnice Italije, ki še nima dovolj naše zemlje.

× **Nadomestilo za solne žarke na Švedskem.** Pomanjkanje solnčnih žarkov spričo dolge zime nadomeščajo z znanstveno uporabo električne luči. Na kmetijski poskusni postaji v Stockholmu so napravili prve poskuse s prekovijoličastimi žarki pri enako starih piščancih. Nekaj piščancev so izpostavili žarkom, druge pa ne. Uspeh je bil, da so se piščanci pod vplivom prekovijoličastih žarkov bolje razvijali kakor neobsevani piščanci. Tudi v rastlinjakih se z uspehom uporabljajo ti žarki.

× **Najdba človeških okostij v sedečem položaju.** Pri kopanju vodnjaka v okolici Toulona je našel neki kmet človeško okostje, ki je bilo pokopano za mizo v sedečem položaju. Policijska komisija je ugotovila, da gre za okostje mlade ženske, ki je bila tamkaj pokopana pred 25 leti. Še bolj zagonetno je, da so v isti občini izkopali še tri človeška okostja, ki so bila vsa v sedečem položaju. Stvar raziskujejo sedaj oblasti, ker gre nedvomno za hud zločin.

× **Življenje najstarejšega Angleža.** V Nottinghamu je te dni proslavil svoj 106. rojstni dan najstarejši Anglež Walker, ki je še danes čil in zdrav. Walker je izjavil, da je doživel deset križev le zaradi svojega umerjenega načina življenja; stalno je jedel dobro in obilno, a tudi mnogo in trdo delal ter se pečal s sportom. Jubilant vstaja ob šestih in popije dve skodelici čaja; ob devetih dopoldne si privoščijo skodelico mleka; ob 11. uživa kruh in sir; njegov obed obstoja običajno iz pečenke in pudinga z mlekom; ob 16.30 pije skromni Walker zopet dve skodelici čaja s kruhom in sirovim maslom; večerja pa je zelo obilna: mlada svinjina in mnogo močnatih jedi. Ves ostali čas uporabi Walker za gibanje in delo...

× **Proti prezgodnjim porokam v Angliji.** V Angliji zakon natančno določa, kdaj se smejo poročiti mladeniči in kdaj deklice. Po tem zakonu se lahko vsak moški poroči, ko prekorači 14. leto, dekleta pa, čim dovršijo 13. leto. Sedaj se pojavlja močno gibanje, da bi se ta meja zvišala. Zato bo predlagala vlada za oba spola starost 16 let.

× **Strahovi v stari hiši.** Stanovaleci neke stare hiše pri mestecu Boltonu v Angliji so javili policiji, da v njihovi hiši straši, in so zahtevali preiskavo. Policija se je odzvala, vendar pa ni mogla ugotoviti ničesar drugega kakor to, da dejansko straši. V tej stari hiši se nahajata dve lobanji, zaradi starosti že popolnoma rumeni. Pred kratkim so ju hoteli dati posrebiti, da bi služili potem za okras. Še isto noč se je začelo trkanje in ropotanje, ki od tedaj ne preneha več. Domačini so storili vse, da najdejo vzrok skrivnostnega ropotanja, vendar niso mogli opaziti ničesar. V bližini trkanja je bilo slišati tudi korake in vzdih, ki so močno razburili vse, ki so jih slišali. Pri prebiranju starinskih knjig na tamošnji občini so zvedeli, da je bil v dotični hiši že v davnem času izvršen umor. Stražnik, ki je tedaj prišel, da aretira ubijalca, je bil ubit že na pragu hiše. Pravijo, da se sedaj vrača duh ubitega redarja.

× **Svojo uslužbenko je okradel.** V nekem velikem podjetju v Steyru je minulo soboto uradnica Ernstbrunnerjeva prejela 3000 šilingov, da bi jih izplačala železniški blagajni. Uradnica je pustila torbico z denarjem za hip v pisarni, kjer se je nahajal samo pisarniški načelnik Schneider. Ne da bi pogledala po denarju, je uradnica odšla na kolodvor in šele tam opazila, da je denar iz torbice izginil. Sum je takoj padel na Schneiderja.

Dali so mu dva dni časa, da stvar pojasni. V ponedeljek so našli Schneiderja mrtvega. Zastrupil se je z veronalom. Na mizi poleg njega je ležal ukradeni denar, od katerega je bil Schneider že nekaj uporabil.

× **Usmrtilen morilec Snyderjeve in Graya v New Yorku.** Te dni sta bila v New Yorku na električnem stolu usmrčena Ruth Snyderjeva in njen ljubimec Gray, ki sta svojočasno na grozovit način umorila moža Snyderjeve. Guverner Smith, ki je bil edino kompetenten za pomiloščenje obeh obsojencev, je zadevno prošnjo odklonil. Ko so Snyderjevi povedali, da ni pomiloščena, je divje zaplakala, pulila si je lase in se zaletavala z glavo ob zid. Vse to ji pa ni pomagalo, kajti kmalu nato so jo iz celice odvedli na električni stol. Preden je zapustila celico, je rekla: »Povejte vsem, da sem umrla brez sovražstva v srcu. Odpustite vsem, ki so me žalili. Kesam se svojega zločina, toda plačati ga moram drago. Z Grayem sva skupaj grešila in zato morava skupaj umreti.« Oblekli so jo v živo rdečevinasto obleko, jo ostrigli in ji pritrdili aparat na glavo. Glasno ihtenje je sedla na električni stol, rekoč: »Oče, odpusti mi, saj ne vedo, kaj delajo!« Nato se je umirila ter mirno zrla na početje krvnikov, ki so jo privezali na stol in ji zavijali nogavice do členkov. Zdravnik je dal znamenje in mehanik je spustil električni tok. Snyderjeva se je krčevito zvila na stolu, telo se je streslo. Zdravnik je ugotovil, da je bil tok prešibek. Še enkrat je pritisnil mehanik in pet minut nato je bila Snyderjeva mrtva. Na vrsto je prišel Gray. Oblekli so ga v črne hlače s prerezano desno hlačnico, da so aparat pritrdili na golo nogo. Bil je popolnoma miren in vdan, do zadnjega trenutka je čital sv. pismo. Ko je mehanik spustil tok, je njegovo telo krčevito zatrepalo, toda le za hip, kajti minuto kasneje je bil že mrtev.

Ako Vas kaj muči,

ako Vas bolečina, si kupite v lekarni ali v tovrstni trgovini pravi Fellerjev lepo dišeči Elsafluid. Otrijete si vanko jutro in vsak večer z njim bolna mesta; iznenadilo in razveselilo Vas bo, kako bo Elsafluid brzo in prijetno oblažil Vaše bolečine. Ako ste zdravi, si izpirajte z Elsafluidom grlo in si umivajte telo. Elsafluidu boste hvaležni in ostali mu boste zvesti.

Dnevno negovanje telesa z Elsafluidom Vas bo nagradilo z bistro glavo in zdravim spanjem. Elsafluid Vas bo obvaroval nahoda, hripe in drugih bolezni ter Vam ustvaril tako veselje do življenja. Če použijete nekoliko kapljic Elsafluida na sladkorju ali medu, Vas obvaruje to neugodnosti, krčev itd. ter želodcu dobro stri. Že naki starši in dedi so rabili Fellerjev Elsafluid zunanje in notranje kot zanesljivo domače in kozmetično sredstvo za vse telo. Jačji je in boljše deluje nego francosko žganje.

Zahtevajte v lekarnah ali tovrstnih trgovinah tudi v najmanjših krajih izrečno pravi »Fellerjev« Elsafluid v poskusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnih po 9 Din ali v specialnih po 26 Din. Ako ne, pa ga naročite direktno po pošti. Cim več ga naročite skupaj, tem cenejši je, zakaj z omotom in poštnino vred stane: 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 63 Din, 27 poskusnih ali 18 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 139 Din, 54 poskusnih ali 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 250 Din. — Naslov napišite razločno tako-le:

Lekarnar

Eugen V. Feller

Stubica Donja, Elsatrg 340, Hrvatska.

Sledeče srečke I. razreda državne razredne loterije, ki jih je prodala

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 19,
so bile izžrebane, in sicer so zadele:
500 Din št. 76.737;

po 200 Din pa št.: 7678, 15.423, 15.476, 15.481, 15.482, 66.627, 66.644, 115.634, 20.152, 22.548, 46.026, 46.039, 46.044, 46.065, 46.161, 46.164, 58.263, 70.249, 70.269, 70.348, 70.351, 99.741, 109.835, 109.855, 120.232, 76.729, 78.716, 78.757, 103.145, 103.162, 10.846, 34.605, 34.667, 60.159, 84.630, 84.686, 97.329, 108.148, 123.881, 123.978, 49.836, 30.089, 24.568, 11.125, 47.519, 47.523, 85.137, 111.421, 111.424, 121.051.

Kdor želi nadalje igrati na visoke dobitke, naj nam to takoj javi, da mu prihranimo srečko II. razreda, ker bodo gotovo nekateri igralci pozabili obnoviti srečke.

Izžrebane srečke naj se pošiljajo obenem na naslov:

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19.

Ce srečk ne bo na razpolago, bomo nakazovali dobitke v denarju.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Prosjak.

«Dobra gospa, dajte mi vsaj en dinar! Moja žena umira v bolnici in hčerka se mi je težko ponesrečila. Ako ne bom zvečer prinesel ničesar domov, me bosta obe nabili...»

Tako je.

Neki meščan in preprost kmet sta se srečala ter je meščan vprašal kmeta: «Kolikokrat pa zakoljete prašiča pri vas?»

Kmet (šaljivo): «Samo enkrat, gospod...»

Ni slab odgovor.

Dva kmeta se prepirata in reče prvi jezno: «Ti si tako neumen kakor tri leta staro tele.» «O, ga zavrne drugi, «tri leta staro tele je pri nas že pameten vol.»

Tolmačenje.

Pekarski vajenec je videl na železniškem vozu tri črke SDŽ. Nekaj časa premišljuje pomen teh črk in končno meni: «Aha, črke SDŽ pomenijo: Slovenske dobre žemlje.»

Le deklica ga zanima.

Žena (možu, ki se je ves vzhičen zagledal v mlado plesalko): «Ne razumem, kaj prav za prav vidiš na tej obleki.»

Mož: «Obleka, no, me res ne zanima, toda to, kar vidim v obleki, mi je všeč.»

Naj počaka.

Hlapec si je pri oranju zaželel kosa slanine, pa je stopil na brazdo ter rekel gospodarju: «Kaj porečete, če bi imel tak kos slanine, kakor je ta brazda?»

Gospodar: «Počakaj, da bo vsa zemlja ena velika svinja, pa si ga boš lahko odrezal, kjer boš hotel...»

Pek in kruh.

Kdo največ trpi za vsakdanji kruh?

Ker morda še ne veste, Vam povemo, da je ta največji trpin pek. Dokler nima dela, si mora iskati kruha in hodi s trebuhom za kruhom. Kadar pa ima zaslužek, hodi s kruhom za trebuhom (ko kruh prodaja s košem).

Dober odgovor.

Mati: «Sinko, zakaj si vzel klobaso iz kuhinje?»

Sinček: «Lačen sem bil.»

Mati: «Kako si mogel biti lačen, ko si vendar malo prej pojedel kavo s kruhom?»

Sinček: «Seveda, kave sem bil že sit, a jaz sem bil lačen klobaso...»

Hudobneži iz Pratique in svarilo ženinom.

Ženini, ako ne boste dobro pazili na svoje neveste, ko boste šli od poroke skozi cerkvena vrata, Vas čaka nesreča, kajti tisti trije možje na prvi strani Pratique čakajo skriti in ko prestopi nevesta cerkveni prag, jo skušajo napasti in poškodovati. Evo Vam primerov.

Vodilja in družica spremljata lepolično, poskočno in sladkobesedno nevesto pred oltar. Ko so šli iz cerkve, je zamahnil prvi mož iz Pratique s cepcem proti nevesti pod kolena. Nič več ni nevesta tako poskočna, temveč ima bolj mehka kolena in počasno hojo.

Drugi Pratikar pa s svojo lopato zagradi prsti ter jo vrže nevesti v obraz. Odtod so tiste pike in pege, ki jih dobe skoro vse mlade žene.

Sledi pa še najhujše: Tretji hudobnež namreč kar prime tvojo ženko za konec jezička ter ji ga od vseh strani tanko ošpiči. No, in ta jeziček boš ti, dragi ženin, občutil skozi vse svoje zakonsko življenje

Prebrisan deček.

Babica: «Kaj hočeš, da ti kupim za god? Ali želiš dve pomaranči ali kaj drugega?»

Deček: «Raje bi imel kaj drugega, in sicer deset pomaranč...»

Prisotnost duha.

Župnik je obtičal sredi pridige in nikakor ni znal naprej, vendar ni izgubil prisotnosti duha, temveč je zaklical: «Nekaj se smodi!»

Kakor bi trenil, so vsi verniki bežali proti vratom, župnik pa za njimi.

Ponosen na svojo plešo.

Kmet je podražil svojega mlajšega sosedo, ki je bil že popolnoma plešast: «Kako je mogoče, da si že plešast, čeprav si mlajši, dočim sem jaz le osivel, a lase imam še goste?»

Plešec: «Sivih oslov sem že videl dovolj, golega pa še nobenega.»

Preveč je pričakovala.

V proslavo rojstva nekega nemškega princa je dobilo 100 mladih deklet, ki so se hotele poročiti, popolno poročno opremo.

Ko so eno teh obdarovank z dežele vprašali po imenu njenega ženina, je dekle začudeno odgovorilo: «Mislila sem, da se tukaj že vse dobi!»

Sedaj je zdrava.

Janko: «Ali je dr. Nosan izzdavil tvojo taščo?»

Jože: «Popolnoma. Sedaj nič več ne jeclja.»

Janko: «Ali je to mogoče?»

Jože: «Seveda je. Zdravnik ji je dal tako izdatno zdravilo, da je sploh onemela...»

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. drju. I. Rahlejevu

Beograd

Kosovska ulica 43.

Velecenjeni gospod doktor! Približno pred tremi meseci sem naročila od Vas dve steklenici zdravila proti revmatizmu «Radio Balsamika». Prehladila sem se v cerkvi, ko sem klečala na cementnih tleh. Radi tega prehlada mi je oteklo in ohromelo levo koleno. Občutila sem take bolečine, kot da me nekdo zbada z nožem v koleno. Po masiranju z Vašim «Radio Balsamika» so otekline izginile in bolečine so prestale. Najsrčneje se Vam zahvaljujem za Vašo pomoč.

Metlika (Slovenija), 24. novembra 1926.

Roza Kadunc.

Zdravilo «RADIO BALSAMIKA» izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij «RADIO BALSAMIKA» drju. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

Najlepše pravljice so v knjigi Tolovaj Mataj,

ki ima tudi 15 slik in velja
le 16 Din; s poštnino 19 Din.
Pošilja jo **knjigarna**
Tiskovne zadruga v Ljubljani,
Prešernova ulica šte. 54.

Priložnostna smešnica.

S prižnice neke celjske cerkve je trdil duhovnik, da ni toliko pregrešno, ako ukradeš 10.000 dinarjev, kakor pa, da si je neki kmet na veliki šmaren z motorno mlatilnico omlatil svoje žito. Denar se pač še lahko vrne, a oskrunjena nečelja se ne vrne več.

K tej pridigi so hudomušneži pristavili, da bo tatu, ki je v celjski kaplaniji ukradel samo 6000 dinarjev, greh gotovo odpuščen, a kmetu, ki je spričo pomanjkanja časa moral mlatiti na praznik, ni rešitve pred peklom.

Brzina vlakov.

Neki Anglež, Francoz in Nemec, so se vozili iz Trsta proti Ljubljani in opazovali izginjajoče predmete ob železnici. Pa je rekel Anglež: «Naši vlaki vozijo hitreje, tako da se brzojavni drogi vidijo kakor ena sama ograja.»

Francoz se nasmehne Angležu, češ: «V Franciji vozi vlak s tako hitrostjo, da se kilometrski kamni vidijo kakor en sam zid.»

«To vse ni nič,» ugovarja Nemec. «V Berlinu se je strojevodja skregal s postajenačelnikom, spustil stroj v tek ter obenem zamahnil, hoteč zasoliti načelniku zaušnico. No, kaj mislite, kdo je prestregel tisto zaušnico? Načelnik na Dunaju.»

Uporaba vojnovega čela.

Narednik: «Zakaj ima vojniki čelo?»

Vojnik: «Zato, da misli...»

Narednik: «Neumnost! Vojnik ima čelo zato, da mu čepica ne zleze na oči...»

«Lumpenmarš.»

Trije slovenski godci so se podali ob novem letu koledvat. Dospeli so tudi v neki nemški romarski kraj, kjer so si hoteli očistiti duše in so si poiskali spovednika. Prvi je pristopil k spovednici goslar ter začel pripovedovati nemškemu spovedniku svoje grehe v slovenščini.

Slednji ni razumel slovenščine, pa je vprašal: «No, bas ist?»

Goslar: «Nisem basist, jaz sem goslar.»

Pri tem je goslar pocukal basista za rokav, toda namesto basista je pristopil klarinetist in spovednik je zopet zaklical: «No, bas ist?»

Klarinetist je zanikal, da bi bil on basist, ter je odstopil.

Končno je prišel k spovednici pravi basist in pripovedoval: «Da, da, jaz sem basist, prvi je goslar in drugi pa klarinetist.»

Spovednik, nejevoljen nad nerazumljivimi grešniki, se je v spovednici zadril: «Ir lumpen, marš!»

Naši godci, misleči, da hoče spovednik slišati znano koračnico «Lumpenmarš,» zgrabijo svoja godala in pred spovednico zaigrajo z vso vneto omenjeni komad.

Samo 8 Din

s poštnino vred velja povest

LISJAKOVA HČI.

Naročite jo pri TISKOVNI ZADRUGI
v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 54.

Nepremišljena izjava.

Mihec stoji pri vrtljaku in neprestano zahteva: «Vola bi rad jahal, vola bi rad jahal!»
Oče (srdito): «Saj sem te že vse dopoldne nosil na hrbtu...»

Cena kvasu.

Vaška otroka prideta v trgovino.
Deček: «Prosim, dajte mi za štiri krone kvasa!»
Deklica: «Meni pa samo za en dinar!»

Lovske.

A: «Zadnjič sem odstrelil zajcu sprednji nogi in žival je zbežala samo na zadnjih nogah.»

B: «To ni nič! Nedavno sem jaz zadel divjega prašiča natančno spredaj. V trenutku se je žival obrnila, tako da je krogla prišla zopet ven in zadelala mene v nogo.»

Listnica uredništva

Fuzine. Ni v skladu s tiskovnim zakonom.

Verzej. Proti zakonu.

Turski vrh pri Zavrču. Nagrade bodo dobili, kakor smo pisali že v božični številki le oni, ki bodo nabrali gotovo število novih naročnikov. Prečitajte si pogoje, in potem na delo! Kdor jih bo največ dobil, bo deležen prve nagrade. Vsi novi nabrani naročniki morajo vso ali vsaj del naročnine plačati.

Celje-Ostrožno. Prosimo za nadaljevanje. Naročnina Vam je s tem plačana do konca leta.

MALI OGLASI

Posestva, gostilne.

zlasti manjša posestva in gostilne v mestih ali bližini mest išče več plačila zmožnih ponudnikov. —Naslov: «Marstan», Maribor, Koroška cesta 10. 24

Poročne prstane

20 očala in vsakovrstne ure kupite najceneje pri
Zdravko Ambrožič, urar, Radovljica.

POSTRANSKI ZASLUŽEK

za dame in gospode — predvsem primerno za mladino — z jamčen dnevnim zaslužkom 15-20 Din. Brez posebnega znanja. Pouk, navodilo in pojasnilo 10 Din. Kdor se zanima za to stvar, naj pošlje cenjene ponudbe na poštni predal 6 v Ptuj ter naj priloži 10 Din. Nobena prevara. Oblastno dovoljeno. Priporočena pisma in nakaznice se ne sprejemajo.

POZOR! TRGOVCI, KMETOVALCI, POZOR!

Imam vedno v zalogi
vse vrste pšenične moke
in koruzne mlevske izdelke.

Posebno pa priporočam
zelo dobro in vedno svežo
domačo krušno pšenično
moko.

Prijazno se priporoča
IVAN KURALT
po domače pri «TONHOVC»,
valjčni mlin, DOM ZALE

Ženin in nevesta

šmarskega okraja,
najboljšo postrežbo, najlepše in najcenejše
blago najdeti samo v trgovini 15
ED. SUPPANZ v Pristavi.

Naznanilo preselitve

ODVETNIK

DR. STANKO SAJOVIC

NAZNANJA,

DA JE PRESELIL SVOJO
ODVETNIŠKO PISARNO
IZ GORNJEGA GRADA V

KRANJ

(ŠTEMPIHARJEVA HIŠA,
PREJ PISARNA
G. DR. HINKA SCHREINERJA)

Mlado lice

lahko obranite do visoke starosti, ako ste za to skrbeli, predno je lice začelo veneti. Mladeniško svežost je treba varovati, dokler ne mine. Uporabljajte za nego Vašega telesa, Vašega lica, Vaš h rok in Vaših las:

I. Fellerjevo prave kavkaško pomado za zaščito lica in kože. Ta pomada izgladi gube in brazgotine, dela kožo gibko in nežno, briše sledove staranja, ustvarja mladost in lepoto. Iznemadilo Vas bo, s kakšno brzino izginjajo solčne pege, kožne brazde, rdečilo nosa, mozolji, zjedaveci in drugi vsakovrstni nedostatkoli kože.

II. Fellerjevo močno pomado za rast las, ki preprečuje izpadanje las, prerano osivelost, čisti lasne luske, dela lase mehke, gibke in bujne ter pospešuje njihov rast.

Za poizkus staneta 2 lončiča ene, ali po en lončič od vsake Elsa-pomade z omotom in poštnino vred 38 Din.

III. Elsa-milo zdravja in lepote, ki ni samo parfimirano toaletno milo, temveč ima v sebi medicinsko preizkušane, dobro delujoče sestavine, ki prodirajo v Vašo kožo in vzdržujejo Vašo zunanost zdravo, lepo, mlado in mladeniško svežo. Fellerjeva prava mila zdravja in lepote so:

ELSA lilijino mlečno milo
ELSA rumenjarkovo milo
ELSA glicerinsko milo
ELSA-boraksovo milo
ELSA-katranovo (šampon) milo
ELSA-milo za britje
Poizkusite jih! Nikdar ne boste rabili drugih mil!

Za poizkus stane 5 kosov Elsa mila z omotom in poštnino vred 52 Din.

V Vašem lastnem interesu je, da pošljete denar naprej, zakaj pošiljatev po povzetju stane 10 Din več.

Naročila naslovite takole:

LEKARNAR EUGEN V. FELLER
STUBICA DONJA, Elsatrg 360, Hrvatska